

Slovenský jazyk a literatúra

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia					
Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra					
Časová dotácia	ročník	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
	ŠVP	5	5	4	5	5
	Disponibilné	-	-	1	-	-
	Disponibilné Cvičenia zo slovenského jazyka	-	-	2	2	-
	Spolu	5	5	7	7	5
Škola	Základná škola Ratková					
Názov ŠkVP	Nezábudka					
Stupeň vzdelávania	ISCED 2					
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk					

CHARAKTERISTIKA

Slovenský jazyk v nižšom strednom vzdelávaní ZŠ zahŕňa jazykovú, slohovú a literárnu zložku. Jazyková a slohová zložka nie je vzájomne oddelená, je v kompetencii učiteľa určovať a upravovať si dotáciu hodín podľa podmienok v danej triede.

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných a kognitívnych kompetencií (spôsobilostí) je považované za východisko kvalitnejších výsledkov celého školského systému a následnej schopnosti žiakov uplatniť sa na trhu práce a v súkromnom živote.

Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov adekvátnych konkrétnej komunikačnej situácii.

Analýza a interpretácia jazykových prejavov poskytne žiakom priestor na sebauvedomenie. Dá šancu objaviť a následne prejaviť pozitívny vzťah k sebe a iným, nadobudnúť primeranú sebadôveru, schopnosť dokázať hodnotiť svoje prednosti i nedostatky, umožní dokázať vyjadrovať svoje pocity a hodnotiť svoj vlastný citový stav, dokázať hodnotiť svoje správanie a jeho dôsledky.

Cieľom je, aby si žiaci uvedomovali jazykovú a kultúrnu pestrosť v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Komunikačná gramotnosť sa má cieľavedome budovať a rozvíjať vo všetkých vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby.

Jazyková a slohová časť predmetu rozvíja predovšetkým interaktívne využívanie komunikačných nástrojov. Veľa tém slúži aj na rozvoj sociálnej interakcie v rámci heterogénnych skupín a formovania autonómneho správania.

V usporiadaní predmetu sú v popredí komunikačné spôsobilosti a v úzadí sú jazykové pojmy (predovšetkým na ZŠ), t. j. jednostranná tendencia obsiahnuť „školskú podobu“ vednej disciplíny. Faktograficky presýtený obsah je zredukovaný v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno-hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší akcent sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať ap. (V posledných dvoch ročníkoch ZŠ sa systematizujú jazykové pojmy do zatiaľ neúplného jazykového systému, ktorý sa dotvorí až na strednej škole.)

Realizačná rovina vzdelávania sa priklonila ku konštruktivistickému prístupu k učeniu. Znamená to, že riešením úloh žiak sám prichádza na základe usmerňovaného zážitkového vyučovania na nové poznatky, ktoré vyučujúci systematizuje a zovšeobecňuje.

V **literárnej výchove** je cieľom sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov. Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako všestranného osvojovania umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od naivnej úrovne (charakteristickej najmä pre primárne vzdelávanie) cez schopnosť analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a prenikať do znakovkej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, tj. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie).

Tento princíp usporiadania obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu a hodnotenie.

Základnou úlohou literárnej výchovy v nižšom strednom vzdelávaní je postupný prechod jednotlivými fázami čítania:

- čítanie so simultánnym porozumením;
- analýza štruktúry textu a identifikácia jeho významu;
- hodnotenie textu.

KOMPETENCIE

Kľúčové kompetencie predmetu <i>slovenský jazyk a literatúra</i>			
Poznávacia (kognitívna) kompetencia	Komunikačná kompetencia	Interpersonálna (sociálna) kompetencia	Intrapersonálna (osobnostná) kompetencia
Kompetencia používať kognitívne operácie.	Kompetencia tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Kompetencia akceptovať skupinové hodnoty.	Kompetencia vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.

Kompetencia učiť sa sám aj v skupine.	Kompetencia vyhľadávať a sprostredkovať informácie.	Kompetencia spolupracovať s jednotlivými skupinami. aj	Kompetencia vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Kompetencia kritického myslenia.	Kompetencia formulovať svoj názor a argumentovať.	Kompetencia tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín.	Kompetencia sebaregulácie a ochrany vlastného života.
Kompetencia formulovať a riešiť problémy.	Kompetencia verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.	Kompetencia vžiť sa do pocitov a konania inej osoby.	
Kompetencia tvorivého myslenia.			

Komunikačné jazykové kompetencie		
Čítanie s porozumením	Písanie	Hovorenie
Predmetové kompetencie		
I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.
II. Pochopiť obsah textu.		II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.
III. Pochopiť kompozíciu textu.	II. Organizovať text z hľadiska kompozície.	III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.
	III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.	IV. Štylizovať text.
IV. Pochopiť gramatickú formu textu	IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia	V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.
	V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.	
	VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.	
	VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.	

Cieľové kompetencie – jazyková zložka:

Poznávacie a rečové kompetencie

Ústny prejav a verejná prezentácia textu

1. Verejná prezentácia textu, verejný prejav
2. Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť a správne uplatňovať suprasegmentálne javy.
3. Pri ústnom prejave primerane uplatňovať paralingválne javy.
4. Reprodukovať umelecký aj vecný text.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

1. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
2. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
3. Na základe indukcie a zovšeobecnenia odvodiť charakteristiky nových javov.
4. Usporiadať známe javy do tried a systémov.
5. Aplikovať jazykovedné vedomosti na vecné a umelecké texty.
6. Pri písanom prejave aplikovať pravopisnú normu.

Analytické a syntetické zručnosti

1. Uskutočniť jazykovú analýzu textu a vytvárať jazykový systém.
2. Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text.
3. Odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a žánrov.

Tvorivé zručnosti

1. Vytvoriť vlastný text na základe dodržiavania stanoveného žánru, slohového postupu, jazykového štýlu.
2. Ústne prezentovať vlastný text.
3. Napísať krátky príbeh.
4. Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo.
5. Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text.

Informačné zručnosti

1. Používať jazykové príručky a slovníky, korigovať podľa nich vlastné texty.
2. Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov a internetu.

Komunikačné zručnosti

1. Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu.
2. Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.

3. Verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor.

Cieľové kompetencie – literárna zložka:

Poznávacie a čitateľské kompetencie

Technika čítania a verejná prezentácia textu

1. Plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.
2. Recitovať prozaické a básnické diela. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu, frázovať básnický aj prozaický text v zhode s vlastným chápaním jeho významu.
3. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatisovanom čítaní. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

1. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
2. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
3. Usporiadať známe javy do tried a systémov.
4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.

Analytické a interpretačné zručnosti

1. Prerozprávať obsah prečítaného diela.
2. Odlíšiť epické, lyrické a dramatické texty.
3. Vytvoriť dejovú osnovu prečítaného diela, vyhľadať kľúčové slová.
4. Určiť hlavné a vedľajšie postavy diela.
5. Abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného diela, vrátane lyrickej básne.
6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke, sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

Tvorivé zručnosti

1. Zdramatizovať básnický alebo prozaický text.
2. Ilustrovať umelecký text.
3. Napísať kratší prozaický útvar, básnický text, scenár.
4. Inscenovať kratší dramatický text.
5. Transformovať literárny text.

Informačné zručnosti

1. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
2. Pracovať s knižným fondom vo forme kartotéky a v elektronickej podobe.
3. Vedieť získať informácie z integrovaného informačného systému a internetu.
4. Budovať si vlastnú knižnicu.

METÓDY A FORMY

Vyučovanie slovenského jazyka v základnej škole z **psycholingvistického** hľadiska stavia na **tvorivosti** a **deťskej hre**, na tvorení vlastného textu (hra s jazykom). Zo **sociolingvistického** hľadiska sa vyučovanie slovenského jazyka orientuje na najčastejšie a veku primerané komunikačné situácie, ktoré sú ilustrované napr. na príkladoch textov v učebniciach, na videozáznamoch, precvičované formou dramatizácie textov či simulovania rozličných situácií.

Zo **systemového** hľadiska sa jednotlivé jazykové javy nepreberajú izolovane, ale vždy v súvislosti s inými jazykovými javmi, pričom sa berie do úvahy hierarchia jednotiek jazykového systému a jeho jednotlivých rovín. Rozlišuje sa centrum a periféria jazykových javov. Skúma sa forma aj obsah jazykových jednotiek, gramatických kategórií, popri synchronii sa v odôvodnených prípadoch upozorňuje aj na diachroniu jazykových javov. Dôraz sa pritom kladie na tie jazykové roviny, ktoré majú vyústenie v texte, t. j. na lexikálnu a syntaktickú rovinu. Posilňuje sa vyučovanie rečových prejavov, od reprodukcie textov sa postupne prechádza k tvorbe vlastných textov. Precvičuje sa ústna podoba rôzne uplatňovaná v jednotlivých štýloch či žánroch.

V oblasti štylistického uplatnenia jazykových prostriedkov sa prechádza na **spojenie jazykovej a slohovej zložky** vyučovania slovenského jazyka do jedného celku. Od holého osvojovania si vedomostí o jazykových javoch sa tak prechádza k nácviku uplatnenia preberaného jazykového javu v praktickej komunikácii. Žiaci získavajú základné poznatky o súčinnosti slohových postupov a slohových útvarov. Pozornosť sa zameriava aj na štýly. V oblasti jazykovej kultúry sa postupne prechádza od osvojovania si **zvukovej a pravopisnej normy k základom lexikálnej, morfologickej a syntaktickej normy a poznatkov z dejín jazyka a jazykovedy**. Vyučovací proces vyúsťuje do získavania poznatkov o primeranom štylistickom využívaní jednotlivých jazykových prostriedkov.

Dôležitou zásadou vyučovania slovenského jazyka je, že sa nemá vyučovať metatext, ale **text patriaci k rozličným štýlom**, s uplatnením rozličných slohových postupov a jazykových i mimojazykových prostriedkov (**čiže učivo má byť viazané na isté komunikačné situácie**). Pri práci s textom sa žiaci k poznatkom o jednotlivých jazykových javoch a o jazykovom systéme ako celku dopracúvajú **metódou postupných krokov**. Učiteľ ich vedie tak, aby sami vyčlenili z textu skúmaný jav, odhalili jeho podstatné znaky, našli súvislosti s inými jazykovými javmi, zaradili jazykový jav do jazykového systému.

Ďalším krokom je **tvorenie vlastného textu s analyzovaným javom**, čím sa žiaci učia prakticky komunikovať a používať preberané jazykové javy. Až potom nasledujú **cvičenia na zmechanizovanie** hľadania a používania preberaného javu v texte, na určovanie jeho základných charakteristík. Záver tvorí **zhrňujúce poučenie** o preberanom jave, o jeho začlenení do širšej skupiny jazykových javov formou prehľadných tabuliek, grafov a pod. Pri

poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o pochopenie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu. Pri osvojovaní si jednotlivých jazykových javov v ich bohatosti a vnútornej diferencovanosti sa uplatňuje **induktívna metóda**, jednotlivé varianty sa učia vždy na pozadí invariantu.

Precvičovanie jazykovo-štylistických osobitostí sa odporúča uskutočňovať v rozsahu žánrového vymedzenia v literatúre v danom ročníku. Vyučovanie slovenského jazyka je založené na **komunikatívno-poznávacom princípe**, ktorý spočíva vo vyhľadávaní jednotlivých jazykových javov v rôznych typoch textov, v následnom usúvzťažnení, triedení a systematizovaní analyzovaných javov, ktoré vedie k istému zovšeobecnenému poznatku o danom jave. Dôležité je precvičovanie poznaného jazykového javu, ktoré vyúsťuje do jazykovej praxe, čiže žiaci sa učia **využívať poznaný a precvičený jazykový jav pri tvorení prvých vlastných textov**.

Vo vyučovaní sa uplatňuje **princíp špirálovitosti a postupnosti**, to znamená, že o preberaných jazykových javoch sa postupne pridávajú ďalšie poznatky, ktoré sa rozširujú do hĺbky. Učiteľ využíva rozličné vyučovacie metódy (napr. *heuristickú, analyticko-syntetickú* atď.) a rozmanité formy práce. Ich výber a použitie závisí od konkrétnych podmienok pri rešpektovaní zásady primeranosti veku. Významné miesto má **samostatná práca** žiakov s dôrazom na **diferencovanosť úloh a individuálny prístup** učiteľa k žiakom. Ďalej je to **práca v dvojiciach či skupinách**, ktorá má byť účelná a má sa využívať funkčne. Je potrebné rozvíjať invenciu žiakov a využívať ich hravosť prostredníctvom **didaktických hier**. Dôsledne sa uplatňuje **zásada názornosti**, pričom sa okrem textu v učebnici či v pracovnom zošite, živého príkladu učiteľa, názorných pomôcok a jazykových príručiek Využívajú akusticko-auditívne pomôcky a opticko-akustický kanál (televízia, video). Učiteľ využíva rozličné typy úloh a cvičení, motivuje žiakov v práci.

Rozsah a obsah domácich úloh má byť účelný pri rešpektovaní **zásady primeranosti** veku, aby žiak nepísal domácu úlohu dlhšie ako 20 minút. Obsahovo by mali byť zamerané: - v jazykovej zložke na tie javy, ktoré sú náročné na vnímanie a je potrebné domáce precvičenie, - v slohu buď na prípravu jazykového materiálu a nečistopisu (konceptu), alebo na upravenie konceptu na čistopis. Pri písaní diktátov sa dodržiavajú didaktické **zásady diktovania**. Dôležitá je ústna analýza nedostatkov v diktáte. Je v právomoci učiteľa rozhodnúť, koľko nácvichných diktátov bude predchádzať kontrolnému diktátu (aj aký typ nácvichného diktátu to bude a akou formou sa bude realizovať). Javy v slohovej výchove sa preberajú v súlade s jazykovými javmi a s využitím žánrovo tematického osnovania v literatúre s dôrazom na rozvoj komunikačných zručností žiakov. Výber tém sa ponecháva na učiteľa, ktorý má možnosť učivo aktualizovať a prispôbovať podľa vlastného uváženia.

Klasifikované slohové písomné práce sa píše v škole a predchádza im písomná príprava a práca s konceptom (odporúča sa používanie korektorských značiek, ktoré umožňujú efektívne využívať pracovný čas). Rovnako dôležitá je analýza nedostatkov v písomnej práci, ktorá sa spravidla robí aj pri neklasifikovaných písomných prácach. Pri ústnych jazykových prejavoch učiteľ upozorňuje na správnu výslovnosť, na správne slová/tvary slov, slovesné väzby, na štylistickú primeranosť výberu jazykových, parajazykových a extrajazykových prostriedkov.

5.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne	
Jazyková zložka - 66 h.	
Aktivizácia vedomostí z I. stupňa ZŠ	
1.	Zvuková stránka jazyka a pravopis
2.	Významová/ lexikálna rovina
3.	Tvarová (morfologická) rovina
4.	Syntaktická (skladobná) rovina
Záverečné opakovanie zhrnutie učiva	
Písanie písomných prác, diktátov, oprava	
Slohová zložka - 33 h.	
Sloh a komunikácia	
1. písomná slohová práca, analýza a oprava	
Literárna zložka - 66 h.	
Úvod do literatúry 5. ročníka	
1.	Poézia
2.	Próza
3.	Náučná literatúra
Záverečné opakovanie	
Využitie navýšených hodín:	
Vyučovaci predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu slovenský jazyk a literatúra sú v súlade so štandardami ŠVP.	
Učebné zdroje	
<p>J. Krajčovičová, J. Kesselová - slovenský jazyk pre 5. ročník základných škôl Literárna výchova pre 5. ročník základných škôl - J. Krajčovičová Caltíková, Tarábek - prehľad gramatiky a pravopisu slovenského jazyka s diktátmi, cvičeniami a testami Lukačková, Solčasná- Budem vedieť pravopis pre 5. 6. ročník L. Navrátil - skloňovanie podstatných mien L. Navrátil - prídavné mená, zámená, číslovky Kol. - Krátky slovník slovenského jazyka Kol. - Synonymický slovník slovenského jazyka A. Weidlerová, E. Weidler - Sloh na dlani J. Rezník - Túry do literatúry</p>	

Jazyková zložka

Zvuková stránka jazyka a pravopis

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">• tvoriť druhy viet podľa komunikačného zámeru, písať interpunkčné znamienka na konci viet,• správne intonovať druhy viet• ukázať prácu s hlasom• zvládnuť správne čítanie a vysvetliť princíp spodobovania• poznať pravidlo o rytmickom krátení a dokázať ho prakticky používať• upevňovať pravopis	<ul style="list-style-type: none">○ interpunkčné znamienka, spojovník, pomlčka○ druhy viet podľa zámeru - správna intonácia viet a pravopis○ melódia viet, slovosled, práca s textom○ spodobovanie spoluhlások - príčiny spodobovania, spoluhlásky podľa znelosti, splývavá výslovnosť, nácvik správneho čítania○ prestávka, sila hlasu, doraz - prozodické vlastnosti reči○ pravidlo o rytmickom krátení

Významová/ lexikálna rovina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">• aktívne používať približne 350 lexikálnych jednotiek vrátane rečovej etikety a neúplných• vetných konštrukcií, usporiadať slová podľa významových okruhov• zostaviť slovné páry zo slov opačného významu, tvoriť vety na slová opačného významu,• rozvoj slovnej zásoby• využívať synonymá a antonymá vo vlastnom prejave• využívať odvodené slová z 1 slovotvorného základu, zostavovať slová pomocou predpôn• vysvetliť významov slov – rozvíjanie slovnej zásoby• vysvetliť a využívať ustálené slovné spojenia, príslovia, porekadlá a pranostiky• pracovať s využitím slovníkov (pravopisný, synonymický, frazeologický)	<ul style="list-style-type: none">○ slovná zásoba – praktická aplikácia osvojených lexikálnych jednotiek, poučenie o slovnej zásobe○ synonymá, antonymá - výcvik v tvorbe slovných párov zo slov s opačným významom, s podobným významom, čitateľská gramotnosť, základná charakteristika, rozoznávanie v texte,○ práca s pravopisným a synonymickým slovníkom○ predpony, odvodené slová○ jednovýznamové a viacvýznamové slová○ prirovnania a porekadlá, príslovia a pranostiky, ustálené slovné spojenia○ práca s frazeologickým slovníkom○ slovná zásoba, spisovné a nespisovné slová, nárečia

<ul style="list-style-type: none"> rozlíšiť a využívať spisovný jazyk a nárečia v hovorenom a písomnom prejave transformovať text v nárečí do spisovnej podoby 	
Tvarová (morfologická) rovina	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> poznať funkciu zámen a čísloviek v texte ovládať delenie zámen a čísloviek ovládať skloňovanie podstatných mien mužského, ženského a stredného rodu podľa vzorov rozlíšiť kategóriu životnosti aktívne využívať poznatky o skloňovacích vzoroch podstatných mien pri pravopise určiť akostné prídavné mená ovládať správne používanie prípony prídavných mien podľa vzoru pekný, cudzí, skloňovanie podľa vzoru pekný, cudzí aplikovať získané poznatky o pravopise prídavných mien v písomnom prejave formálne rozoznať slovesá v texte, pravopis tvoriť správne tvary sloviess v prítomnom, minulom a budúcom čase ovládať časovanie slovesa byť vo všetkých časoch správne používať tykanie a vykanie v ústnom i písomnom prejave 	<ul style="list-style-type: none"> zámená - osobné a privlastňovacie zámená číslovky - základné a radové číslovky podstatné mená - gramatické kategórie rod, číslo, pád skloňovanie, vzory, využitie podstatných mien vo vlastnom jazykovom útvare podstatné mená mužského rodu – životné (chlap, hrdina) podstatné mená mužského rodu – neživotné (dub, stroj) podstatné mená ženského rodu – žena, ulica, dľaň, košť podstatné mená stredného rodu – mesto, srdce, vysvedčenie, dievča prídavné mená – akostné, stupňovanie prídavných mien, vzor pekný, cudzí charakteristika sloviess, výskyt v texte, časovanie slovesa byť vo všetkých časoch tykanie a vykanie, časovanie sloviess, tvorenie a používanie správnych tvarov sloviess podľa osoby, čísla a času
Syntaktická (skladobná) rovina	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> tvoriť druhy viet podľa komunikačného zámeru 	<ul style="list-style-type: none"> vety podľa obsahu – oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie, zvolacie slovosled

<ul style="list-style-type: none"> • písať interpunkčné znamienka na konci viet • správne intonovať druhy viet • určiť vo vete správny slovosled 	
Sloh	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozdraviť a osloviť niekoho, predstaviť sa , predstaviť inú osobu a reagovať na predstavenie • začať, rozvíjať a ukončiť rozhovor v bežných sociálnych situáciách • rozvíjať slovnú zásobu, poznať hlavné zásady spoločenskej komunikácie • tvoriť súvislé ústne prejavy • v rozhovoroch formulovať vlastné myšlienky, postoje, názory a city, vysvetliť resp. zdôvodniť • svoje názory a stanovisko, presvedčiť partnera • vytvoriť interview • napísať pozdrav, blahoželanie z príležitosti rozličných sviatkov • napísať list kamarátovi • zostavovať SMS a e-maily, práca pri počítači • napísať správu o udalosti v škole • napísať oznámenie na nástenku • zhotoviť pozvánku, vlastnú vizitku • vytvoriť pútavý plagát • napísať inzerát • zhotoviť reklamu 	<ul style="list-style-type: none"> ○ komunikácia, zoznamujeme sa ○ zhovárame sa a rozprávame zážitky ○ zhovárame sa na diaľku, telefón, sms ○ rozprávanie príbehu a zážitku z prázdnin - zážitkovo – dejové prejavy, tvorba súvislých ústnych prejavov ○ názor, argument, diskusia - pravidlá diskusie. ○ interview – riadený rozhovor ○ pozdrav, pohľadnica, adresa ○ forma a obsah súkromného listu ○ informácie v našom živote – sms, e-mail ○ správa ○ funkcia, obsah, forma oznámenia ○ pozvánka, vizitka ○ priestorové vyjadrenie myšlienok, plagát ○ čítanie a zhotovenie inzerátov. ○ funkcie reklamy, obsah a forma reklamy, grafické úpravy
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • určiť hlavné znaky a rozdiely vecného a umeleckého textu • rozlíšiť dôležité a menej dôležité informácie v texte 	<ul style="list-style-type: none"> ○ vecný a umelecký text ○ práca s textom - konspekt, poznámky, kľúčové slová ○ opis - tvorba písomných a ústnych prejavov (obrázku, predmetu, osoby) ○ téma a hlavná myšlienka

<ul style="list-style-type: none"> • utvoriť opis podľa vlastného výberu • rozčleniť text na úvod, jadro a záver • reprodukovať obsah textov, obrázkov • spoločne zostaviť osnovu prejavu, rozvíjať jednotlivé body osnovy, podľa dejovej osnovy • súvisle porozprávať krátky príbeh zo svojho života • dodržať časovú postupnosť v rozprávaní • utvoriť slohový útvar – rozprávanie s prvkami opisu • utvoriť opis pracovnej činnosti • pripraviť sa na školskú slohovú prácu – tvoriť koncept • napísať školskú slohovú prácu 	<ul style="list-style-type: none"> ○ jednoduché rozprávanie – nadpis, osnova, časová postupnosť v rozprávaní (úvod, jadro, záver) ○ reprodukcia textu ○ rozprávanie s prvkami opisu ○ opis pracovnej činnosti
---	---

Literárna zložka

Úvod do literatúry 5. ročníka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oboznámiť sa s predmetom literatúra • oboznámiť sa s literatúrou určenou detskému čitateľovi • rozlíšiť prózu a poéziu • ovládať pojmy: autor, spisovateľ, čitateľ, divák, text, ilustrácia, kniha, knižnica, časopis, • noviny, rozhlas, televízia, film • zvládnuť správnu techniku čítania • vysvetliť pojem verš, strofa, rým, rytmus v súvislosti s viazanou umeleckou rečou • vyhľadať verš, strofu v básni • určiť slová v básni, ktoré sa rýmujú • vysvetliť pojem personifikácia, prirovnanie a vyhľadať ich v texte 	<ul style="list-style-type: none"> ○ predmet literatúra na druhom stupni zš ○ literatúra pre deti ○ pozvánka do knižnice, dobrý čitateľ ○ rozlíšenie prózy a poézie ○ verš, strofa, rým rytmus, personifikácia, prirovnanie
Poézia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ báseň ako literárny žáner ○ poézia nonsensu , slovné hračky,

<ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pojem nonsens, jeho pôvod, výskyt nonsensu (nezmysel) v pôvodnej slovenskej • umeleckej tvorbe • ovládať jednu z básní nonsensu recitovať spamäti • definovať ľudovú pieseň ako žáner patriaci k poézii • rozlíšiť druhy ľudových piesní na základe ich obsahu • vysvetliť pojem koleda • vysvetliť pojem rytmus • nájsť refrén v piesni • nájsť v ľudových piesňach prirovnania, zdobeniny • určiť základný rozdiel medzi ľudovou a zľudovenou piesňou • poznať znaky veršovanej rozprávky 	<p>čerpanie z ľudovej slovesnosti / riekanky/.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ slovenskí autori nonsensu ○ prednes básne, správna artikulácia, spisovná výslovnosť ○ ľudová pieseň ako prejav duchovného života každého národa, prepojenie poézie s hudbou. ○ veršovaná rozprávka - základné znaky poézie vo veršovanej alebo prebásnenej podobe ○ rozprávky (verš, strofa, rým, rytmus) ○ zdobenina ako štylistický prostriedok ○ rytmus ako metrická vlastnosť, rytmická zviazanosť reči na princípe striedania prízvuchých ○ a neprízvuchých slabík. ○ refrén ○ zľudovená pieseň
---	--

Próza

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyhľadať v texte hlavné znaky rozprávky • charakterizovať ľudovú rozprávku ako súčasť ľudovej slovesnosti • poznať znaky ľudovej rozprávky, delenie, zberateľov, názvy rozprávok • poznať hlavnú postavu a vedľajšie postavy, vysvetliť pojem dialóg • rozlíšiť tému a hlavnú myšlienku, poznať význam menších častí prozaického diela • poznať kratšie formy ľudovej slovesnosti • vysvetliť rozdiel medzi autorskou a ľudovou rozprávkou • poznať najznámejšieho svetového autora rozprávok 	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozprávka - ľudová rozprávka ako prozaický žáner ľudovej slovesnosti ○ hlavné znaky rozprávky, delenie rozprávok ○ hlavná a vedľajšie postavy, dialóg ○ zberatelia ľudových rozprávok – slovenskí i inonárodní ○ odsek, nadpis, kapitola, téma, hlavná myšlienka ○ kratšie formy ľudovej slovesnosti – príslovia, porekadlá, pranostiky, hádanky, vyčítanky ○ dejová osnova, reprodukcia textu ○ autorská rozprávka ○ moderná rozprávka ○ divadelná hra ako prozaické dielo ○ bábková hra, bábkoherec, animácia, maňuškové divadlo, javajkové divadlo, marionetové

<ul style="list-style-type: none"> • určiť a rozoznať spoločné a odlišné znaky veršovanej a prozaickej rozprávky • vysvetliť pojem moderná rozprávka • poznať autorov slovenskej modernej rozprávky • charakterizovať divadelnú hru • vysvetliť pojmy viažuce sa k bábkovej hre • poznať filmovú a televíznu rozprávku • zdramatizovať literárny text v podobe jednoduchého scenára • vysvetliť rozdiel medzi prozaickým textom a jeho zdramatizovanou podobou • vysvetliť rozdiely medzi povest'ou a rozprávkou • priradiť povesti k jednotlivým druhom • rozlíšiť ľudové a autorské povesti • vysvetliť termín legenda • odlíšiť legendu od rozprávky a od povesti • rozlíšiť legendy podľa pôvodu • vysvetliť komiks ako žáner s epickým dejom • vysvetliť pôvod komiksu • vytvoriť komiks 	<ul style="list-style-type: none"> ○ divadlo ○ inscenácia ○ tvorcovia divadelnej hry ○ filmová rozprávka, televízna rozprávka, scenár, režisér, herec, zvukové efekty, ich podiel na vzniku jednotlivých dramatických žánrov ○ povesť ako prozaický útvar – delenie povestí (ľudová, autorská) ○ štylistická a kompozičná stránka povesti ○ legenda ako prozaický útvar ○ komiks - literárny žáner
--	--

Náučná literatúra

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pojem náučná (odborná) literatúra, encyklopédia • vysvetliť, ako sú zoradené informácie v encyklopédii • vymenovať druhy encyklopédií podľa obsahu • vyhľadať informácie podľa hesiel 	<ul style="list-style-type: none"> ○ odborná literatúra, odlišnosť od umeleckého textu ○ využívanie odbornej terminológie ○ náučný slovník, heslo, usporiadanie hesiel ○ encyklopédia na internete

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
Encyklopédia, Príslovia a porekadlá	
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
Slimák a ružový ker	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Spisovný jazyk a nárečie, Komiks	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Čítame grafy, piktogramy a mapy, Kto je dobrý čitateľ	
Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Lúbostná pieseň, Melódia vety	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Rozprávka, Podstatné mená, OPis	

6.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne	
Jazyková zložka - 66 h.	
Aktivizácia vedomostí z 5. ročníka	
1.	Zvuková stránka jazyka a pravopis
2.	Významová/ lexikálna rovina
3.	Tvarová (morfologická) rovina
4.	Syntaktická (skladobná) rovina
Záverečné opakovanie zhrnutie učiva	
Písanie písomných prác, diktátov, oprava	
Slohová zložka - 33 h.	
Sloh a komunikácia	
1 a 2 písomná slohová práca, analýza a oprava	
Literárna zložka - 66 h.	
Opakovanie učiva z 5. ročníka	
1.	Poézia
2.	Próza
3.	Krátke literárne formy
Záverečné opakovanie	
Využitie navýšených hodín:	
Vyučovacie predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu slovenský jazyk a literatúra sú v súlade so štandardami ŠVP.	
Učebné zdroje	
J. Krajčovičová, J. Kesselová - Slovenský jazyk pre 6. ročník základných škôl Literárna výchova pre 6. ročník základných škôl – D. Petriková Caltíková, Tarábek - prehľad gramatiky a pravopisu slovenského jazyka s diktátmi, cvičeniami a testami	

Lukačková, Solčasnká- Budem vedieť pravopis pre 5. 6. ročník

L. Navrátil - skloňovanie podstatných mien

L. Navrátil - prídavné mená, zámená, číslovky

Kol. - Krátky slovník slovenského jazyka

Kol. - Synonymický slovník slovenského jazyka

A. Weidlerová, E. Weidler - Sloh na dlani

J. Rezník - Túry do literatúry

Jazyková zložka

Zvuková stránka jazyka a pravopis

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">vymenovať prozodické javy, stručná charakteristika, významsamostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jazykovej úrovni a skúsenostiam žiakasprávne intonovať všetky druhy vietaplikovať poznatky o suprasegmentálnych javoch pri čítaní známeho i neznámeho textuovládať zásady písania úvodzoviek v priamej reči pri rôznej typológii priamej reči.použiť základné funkcie čiarky, čiarka pri oddeľovaní oslovenia	<ul style="list-style-type: none">suprasegmentálne (prozodické) javy, stručná charakteristika, ich význam pri členení textu, pri komunikácii, pri dramatizácii umeleckých textovtermín prízvuk, prízvuk v slovenčine a iných jazykoch, hlavný a vedľajší prízvukmelódia vety, prevládanie klesavej melódie, melódia v opytovacích vetáchtermín prízvukná a neprízvukná slabikarytmus, tempo, sila hlasu, prestávkapojem a vymedzenie termínu interpunkčné znamienka, ich funkcia pri členení textu i jeho významuúvodzovky v priamej reči, čiarka a zásady jej písania v súvetí (informatívne)

Významová/ lexikálna rovina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">ovládať definície slovná zásoba, jadro, okraj, slang, dialekt, hovorové slová, knižné – s uvedením príkladovhodnotiť slová z hľadiska spisovnosti,charakteristika miestneho nárečia	<ul style="list-style-type: none">termín slovná zásoba – jadro a okraj, členenie slovnej zásobyspisovné a nespisovné slová, slangdialektštruktúra odvodeného slova, obmena významu slova, frekventované predpony i prípony

<ul style="list-style-type: none"> • správne využiť jazykovednú príručku na overenie významu slov • poznať typy slovníkov- pravopisný, synonymický, frazeologický, • pracovať so slovníkmi, rozširovať individuálnu slovnú zásobu • vysvetliť pojmy: tvorenie slov odvodzovaním, prípona, predpona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo, tvorenie slov skladaním a uviesť príklady 	
Tvarová (morfologická) rovina	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznať termíny, gramatické kategórie, abstraktné a konkrétne podstatné mená s uvedením • príkladov, určovanie gramatických kategórií, vzorov, spisovné skloňovanie • rozoznať podstatné mená v texte, spisovné označenie miest, ulíc, štátov, štátnych príslušníkov, výrobkov, pomenovaní... vysvetliť a identifikovať akostné a vzťahové prídavné mená • vysvetliť a identifikovať zvieracie a privlastňovacie prídavné mená, určiť vzory páví, matkin, otcov • rozdeliť a využiť osobné a privlastňovacie zámená • vysvetliť a identifikovať základné a radové číslovky, určiť ich gramatické kategórie • vysvetliť a identifikovať zvrtné a nezvrtné slovesá a vysvetliť ich funkciu v texte, • plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá a vysvetliť ich funkciu v texte 	<ul style="list-style-type: none"> ○ charakteristika slovného druhu podstatné mená, skloňovanie, gramatické kategórie, vzory- ○ fixácia a rozširovanie vedomostí ○ rozdiel medzi abstraktnými a konkrétnymi podstatnými menami, ○ zásady písania veľkých písmen ○ vo vlastných podstatných menách ○ charakteristika adjektív, rozdelenie na vlastnostné a privlastňovacie, akostné a vzťahové prídavné mená ○ gramatické kategórie, zhoda s podstatným menom v rode, čísle a páde ○ charakteristika vzorov páví, matkin, otcov, skloňovanie, ○ kategória stupňovania ○ zámená – osobné, privlastňovacie ○ číslovky ako slovný druh, diferenciácia na základné, radové, zápis čísloviek, skloňovanie ○ a pravopis základných a radových čísloviek ○ slovesá – systematizácia, gramatické kategórie sloves ○ slovesný spôsob, pomocné slovesá , sloveso byť, zvrtné a nezvrtné slovesá, neurčitok ○ jednoduchý a zložený tvar sloves ○ plnovýznamové a neplnovýznamové

<ul style="list-style-type: none"> • definovať neurčitok • vysvetliť a identifikovať jednoduchý a zložený tvar slovies v texte • identifikovať oznamovací, rozkazovací, podmieňovací spôsob slovesa a chápať jeho funkciu • identifikovať príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny a vysvetliť ich funkciu v texte • ovládať stupňovanie prísloviek • ovládať priradovanie vhodných predložiek k pádom • popísať termín vokalizácia 	<p>slovesá</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ príslovky - miesta, času, spôsobu, príčiny ○ stupňovanie prísloviek ○ predložky – väzba s pádom, vokalizácia
---	---

Syntaktická (skladobná) rovina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikovať vety podľa obsahu, vyjadrovanie prostredníctvom holých i rozvitých viet • identifikovať podmet vo vete • identifikovať podmet a prísudok vo vete, termín prisudzovací sklad • vymenovať typy podmetu i prísudku s príkladom • vypísať z vety prisudzovací sklad a graficky ho znázorniť • chápať kategóriu zhoda medzi podmetom a prísudkom 	<ul style="list-style-type: none"> ○ charakteristika vety, veta podľa obsahu, slovosled, holá a rozvitá veta ○ podmet ako základný vetný člen ○ vyjadrený a nevyjadrený podmet, podmet v nominatíve, podmet v genitíve – informatívne ○ prísudok ako základný vetný člen, typológia prísudku : slovesný, slovesno-menný ○ prisudzovací sklad, kategória zhody

Sloh

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlíšiť, porovnať a vysvetliť pojmy statický opis a dynamický opis • identifikovať opisný slohový postup a opis, rozoznať rozprávanie a opis, vymenovať útvary opisného slohového postupu. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozprávanie zážitku, opis predmetu (ústne), ○ rozdiel medzi umeleckým a vecným textom ○ opisný slohový postup, prostriedky, žánre a útvary ○ jazykové prostriedky statického opisu ○ komparácia s dynamickým opisom informatívne

<ul style="list-style-type: none"> • napísať jednoduchý opis, využiť poznatky z lexikológie i morfológie • vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3.osoba) • identifikovať časti vnútornej kompozície rozprávania (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie) • napísať primerane zložitý, útvar rozprávacieho slohového postupu s využitím priamej reči, veku primeranou slovnou zásobou, oživením, z pozície rozprávača v 1. i 3. osobe 	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozprávací slohový postup : znaky, prostriedky, útvary, typológia rozprávača, využitie priamej reči, dodržanie časovej postupnosti, vnútorná a vonkajšia kompozícia rozprávania
Literárna zložka	
Krátke literárne formy	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť a rozlíšiť pojmy príslovie, porekadlo, pranostika • uviesť príklady na pojmy príslovie, porekadlo a pranostika • definovať pojmy príslovie, porekadlo a pranostika • definovať a rozlíšiť anekdotu v texte 	<ul style="list-style-type: none"> ○ príslovie, porekadlo, pranostika ○ vyhľadávanie pranostiek z rôznych informačných zdrojov, ○ významová analýza krátkych prozaických textov ○ vlastná tvorba ○ anekdoty
Poézia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • určiť verš, strofu, rým, typy rýmov(združený, striedavý, obkročný) • vyhľadávať a určiť zdobeninu, prirôvanie, personifikáciu, epiteton, metaforu • chápať termín rytmus • porovnať populárnu a ľudovú pieseň z hľadiska obsahu, využitia umeleckých štýlových prostriedkov • identifikovať jazykové prostriedky textu básne, populárnej piesne • identifikovať text ako baladu 	<ul style="list-style-type: none"> ○ identifikácia poézie ako literárnej formy a básne ako literárneho žánru v rámci jednotlivých literárnych textov ○ znaky poézie - verš, rým ○ analýza a interpretácia textov slovenských básnikov ○ vyvodenie a definícia pojmu populárna pieseň, porovnanie s ľudovou piesňou ○ vyvodenie pojmu balada ako epický žánr ľudovej slovesnosti, pôvodne spievaný

<ul style="list-style-type: none"> • rozlíšiť ľudovú a umelú baladu • určiť kompozície žánru a umeleckých prostriedkov 	<ul style="list-style-type: none"> ○ vyvodenie hlavných znakov balady ○ vyvodenie pojmu ľudová balada, umelá balada, znaky balady
Próza	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládať identifikáciu báje - znaky, získanie informácií z rôznych zdrojov, koncepcia postáv v zmysle dobra a zla, dramatizácia dialógu, vnútorná kompozícia báje • identifikovať národnostnú príslušnosť textu báje • odlíšiť prózu od poézie a svoje rozhodnutie zdôvodniť • vysvetliť termín bájka, irónia, alegória, sformulovať morálne ponaučenie • poznať princíp výstavby textu detektívky, charakterizovať hrdinov • určiť podľa stanovených kritérií poviedku • vysvetliť pojem literárna postava, rozlíšiť hlavnú a vedľajšiu postavu, • vysvetliť pojem monológ, dialóg a svoje vysvetlenie zdôvodniť pomocou príkladov z literárnych ukážok • vysvetliť pojem dobrodružná literatúra • vysvetliť pojem rozprávač a v texte, identifikovať jednotlivé formy rozprávača • sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného textu • rozlíšiť dramatický a prozaický text • čítať text rozhlasovej hry a zúčastniť sa ako postava na dramatizovanom čítaní textu • identifikovať v texte hry umelecké 	<ul style="list-style-type: none"> ○ termín báj, definícia, analýza a interpretácia určených bájí ○ pomocou porovnania viacerých textov charakterizovať základné znaky prózy ○ rozdiel medzi prózou a poéziou ○ čítanie s porozumením prozaického textu, analýza textov ○ vyvodenie pojmu bájka ako žánrovej formy, ktorá využíva humor a satiru ○ porovnávanie prozaickej a veršovanej podoby bájky ○ analýza významovej roviny bájky (poučenie) ○ detektívna literatúra, detektív ○ pojem poviedka ako žáner krátkej prózy ○ aplikácia literárnych pojmov - úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie ako súčasti vnútornej kompozície na základe analýzy textu ○ vnútorná kompozícia literárneho diela ○ aplikácia literárneho pojmu dialóg ako charakterizačného prostriedku literárnej postavy ○ monológ a tvorba definície ○ dobrodružná literatúra ○ identifikácia základných znakov dobrodružnej literatúry porovnávaním viacerých umeleckých žánrov ○ rozprávač a formy rozprávača ○ rozhlasová hra ako súčasť umeleckej literatúry ○ dej- nositeľ dramatického napätia na základe prehovorov hlavných a

<p>jazykové prostriedky a vysvetliť ich význam</p> <ul style="list-style-type: none"> • aplikovať svoje znalosti o literárnej postave • aplikovať svoje znalosti o ľudovej alebo umelej rozprávke v rozhlasovej rozprávke • porovnať filmové, televízne a rozhlasové spracovanie rozprávky 	<p>vedľajších postáv – monológ, dialóg</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ dramatinizácia- premena prozaického textu na dramatický
---	--

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
Rozprávanie s prvkami priamej reči, Pieseň pre tvoje uši	
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
Pozdrav z dovolenky, Kozmické vajce	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Rozhovor nie sú iba slová, Príslovie, porekadlo, pranostika	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Deti boha Slnka, Zrodenie sveta	
Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Pieseň pre tvoje uši, Spisovné a nespisovné slová	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Prefíkané vrany – Rudo Moric	

7. ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne	
Jazyková zložka - 66 h.	
Aktivizácia vedomostí z 6 ročníka	
1.	Zvuková stránka jazyka a pravopis
2.	Významová/ lexikálna rovina
3.	Tvarová (morfológická) rovina
4.	Syntaktická (skladobná) rovina
Záverečné opakovanie zhrnutie učiva	
Písanie písomných prác, diktátov, oprava	
Projekty	
Slohová zložka - 33 h.	
Sloh a komunikácia	
1 a 2 písomná slohová práca, analýza a oprava	

Literárna zložka - 66 h.	
Opakovanie učiva zo 6. ročníka	
1.	Anekdoty
2.	Poézia
3.	Próza
4.	Dramatické umenie
Záverečné opakovanie	
Využitie navýšených hodín: na zmenu kvality výkonu	
<p>Vyučovaci predmet je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu slovenský jazyk a literatúra sú v súlade so štandardami ŠVP.</p> <p>Navýšenie časovej dotácie predmetu nám poskytuje väčší priestor na precvičovanie preberaného učiva. Upevňovanie, precvičovanie, automatizácia, nadobúdanie zručnosti mnohonásobným opakovaním prostredníctvom jazykových hier zameraných na osvojenie si gramatických javov.</p> <p>Cieľom dotácie je rozvíjať u žiakov čitateľskú gramotnosť a ich schopnosť správne sa vyjadrovať. Vďaka navýšeniu časovej dotácie môžu byť žiaci bližšie oboznámení s literárnou tvorbou určenou pre ich vekovú kategóriu a majú možnosť dôkladne precítiť krásu umeleckého slova. Žiaci získavajú väčší priestor pre dokonalejšie zvládnutie obsahového štandardu a rozvoj komunikačných schopností prostredníctvom navýšenia hodín v slohovej zložke, zameranej na pravidlá komunikácie, formulovanie názoru, argumenty a protiargumenty, na nácvik modelových situácií zameraných na asertívna komunikáciu, na získanie komunikačných zručností pri prezentácii rozsiahlejšieho projektu, v ktorom odprezentujú svoju schopnosť samostatne pracovať s písomnými prameňmi na získanie potrebných informácií.</p>	
Učebné zdroje	
<p>J. Krajčovičová, J. Kesselová - slovenský jazyk pre 7. ročník základných škôl Literárna výchova pre 7. ročník základných škôl - Petříková Caltíková, Tarábek - prehľad gramatiky a pravopisu slovenského jazyka s diktátmi, cvičeniami a testami L. Navrátil - skloňovanie podstatných mien L. Navrátil - prídavné mená, zámená, číslovky Kol. - Krátky slovník slovenského jazyka Kol. - Synonymický slovník slovenského jazyka A. Weidlerová, E. Weidler - Sloh na dlani J. Rezník - Túry do literatúry</p>	

Jazyková zložka	
Zvuková stránka jazyka a pravopis	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy	○ opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov

<p>vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvrdiť a aktívne využívať doterajšie poznatky • správne v domácich a cudzích slovách artikulovať a spisovne vyslovovať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li; • dodržiavať správnu dĺžku slabík a pravidielá spodobovania 	<ul style="list-style-type: none"> ○ výslovnosť cudzích slov - výslovnosť slabík de, te, ne, le, di, ti, ni, li v cudzích slovách
Významová/ lexikálna rovina	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy</p> <p>vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vybrať správnu jazykovú príručku na identifikáciu a overenie významu slov • v texte rozlíšiť slová spisovné, nespisovné, slangové, dialekt, hovorové, knižné, odborné... • poznať rozdiel medzi archaizmom, historizmom a zastaraným slovom • osvojiť si termín neologizmus a chápať dynamiku lexiky v súvislosti s rozvojom spoločnosti, • ovládať termíny, ktoré súvisia s IKT, sociológiou, vyučovacím procesom • neologizmy správne vysloviť, poznať ich výslovnosť, význam a pravopis • rozlíšiť cudzie slová, slovenské slová a zdomácnené slová práca s výkladovým slovníkom, slovníkom cudzích slov • vyhľadať citovo zafarbené slová v texte, • vysvetliť stylistickú funkciu citovo zafarbených slov v texte • identifikovať slovotvorný základ, predponu • identifikovať skratky a vysvetliť ich funkciu v texte 	<ul style="list-style-type: none"> ○ systém slovnej zásoby: členenie slovnej zásoby podľa častosti používania, významu, spisovnosti, podľa používania v istých jazykových štýloch – fixácia poznatkov ○ členenie slovnej zásoby podľa časového hľadiska: dynamika slovnej zásoby ○ problémy individuálnej slovnej zásoby rozlíšenie historizmov, archaizmov a pomaly zastarávajúcích slov ○ nové slová v lexike – kritériá, vedné odvetvia s neologizmami ○ frekventované cudzie slová, ○ individuálna aktívna a pasívna slovná zásoba ○ sémantické minimum cudzích slov ○ slová s citovým a bez citového zafarbenia: zdobneniny, hanlivé slová ○ uvedomenie si dynamiky slovnej zásoby, ○ štruktúra odvodeného slova, obmena významu slova, ○ tvorenie podstatných mien, sloviess, ○ frekventované predpony i prípony pri názvoch osôb, vecí, vlastností, miest, dejov ○ skracovanie slov, skratky v texte, pravopis skratiek

Tvarová (morfologická) rovina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť a identifikovať pomnožné podstatné mená, určiť ich rod a vysvetliť ich funkciu v texte • vysvetliť a identifikovať akostné a vzťahové prídavné mená a vysvetliť ich funkciu v texte • vysvetliť a identifikovať zvieracie a privlastňovacie prídavné mená, určiť vzory páví, matkin, otcov a vysvetliť ich funkciu v texte • identifikovať zámená v texte, rozlíšiť druh zámena, ovládať skloňovanie • rozlíšiť základné a radové číslovky, ovládať základné pravopisné odlišnosti oboch skupín • ovládať skloňovanie vedieť o neohybnosti čísloviek • rozlišovať a poznať rozdiel medzi určitými a neurčitými číslovkami • vysvetliť a identifikovať násobné číslovky, vysvetliť ich funkciu v texte, ovládať pravopis • ovládať a určiť gramatické kategórie sloves • odlíšiť jednoduchý a zložený slovesný tvar • rozlíšiť pomocné slovesá • rozlíšiť dokonavé a nedokonavé slovesá, zmeniť vidovú formu slovesa • identifikovať príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny a vysvetliť ich funkciu a funkciu stupňovania v texte • určiť pád a poznať správne spisovné pádové väzby • ovládať pravopis čiarky pred spojkami 	<ul style="list-style-type: none"> ○ aktivizácia vedomostí z tvaroslovia ○ pomnožné podstatné mená ○ rozdelenie prídavných mien, vzory, stupňovanie, pravopis ○ definícia zámen a ich charakteristika, osobné základné a privlastňovacie, zvrtné základné a privlastňovacie zámená, informatívne iné druhy zámen: opytovacie, ukazovacie, neurčité ○ číslovky – definícia, základné a radové číslovky, ich pravopis, rozlíšenie, skloňovanie ○ určité – neurčité číslovky ○ vymedzenie termínu násobné číslovky násobné číslovky so zložkou -raz, - krát, -násobný, s príponou -itý, pravopis a skloňovanie ○ gramatické kategórie, slovesný spôsob, časovanie sloves, pomocné slovesá, časovanie slovesa byť, zvrtné slovesá, jednoduchý a zložený slovesný tvar ○ dokonavý a nedokonavý vid, jednovidové a obojvidové slovesá ○ príslovky miesta, času, spôsobu, príčiny ○ tvorenie a stupňovanie prísloviak ○ pravopis prísloviak ○ stupňovanie prísloviak, ktoré vznikli z akostných prídavných mien ○ väzba predložiek s pádmí, spisovná pádová väzba ○ spojky – definícia, frekventované spojky, pravopis čiarky

Syntaktická (skladobná) rovina	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlišovať jednotlivé typy viet, určiť ich melódiu, vytvoriť a aplikovať rôzne typy viet • určiť podmet a prísudok v jednoduchej vete • určiť nevyjadrený podmet a slovesno-menný prísudok, • vymedziť prísudzovací sklad • na základe identifikácie podmetu a prísudku určiť dvojčlennú vetu, • vytvoriť obidva typy dvojčlennej vety • určiť prísudzovací sklad v dvojčlennej vete • v jednočlennej vete určiť vetný základ • chápať využitie jednočlennej a dvojčlennej vety • rozlíšiť jednočlennú vetu slovesnú a neslovesnú a určiť slovný druh, ktorým je vyjadrený vetný základ 	<ul style="list-style-type: none"> ○ oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie a želacie vety, interpunkcia a melódia viet, forma zvolania ○ hlavné vetné členy ○ nevyjadrený podmet ○ podmet vyjadrený najmä podstatným menom, prídavným menom, zámenom a číslovkou, zhoda podmetu a prísudku ○ prísudzovací sklad ○ prísudok slovesný a slovesno-menný ○ dvojčlenná veta úplná a neúplná ○ viacnásobný vetný člen, priradovací sklad ○ vetný základ ako hlavný vetný člen ○ vyjadrenie vetného základu ○ pomenovanie prírodných javov a úkazov, fyzických a duševných stavov jednočlennou vetou slovesnou ○ jednočlenná veta neslovesná - vetný základ vyjadrený podstatným menom a citoslovcom ○ názvy kníh, ľudských výtvorov, pozdravy, prejavy citov
Sloh	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • použiť vhodné jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou • poznať termín asertivita a asertívne správanie, komunikovať a vystupovať asertívne pod vedením vyučujúceho • rozlišovať jednotlivé segmenty tabuľky, pomenovať ich a chápať vzťahy medzi nimi, v rozličných 	<ul style="list-style-type: none"> ○ pravidlá komunikácie. verbálne a neverbálne vyjadrenie vôle a citov ○ formulovanie názoru, argumenty a protiargumenty ○ efektívna komunikácia ○ nácvik modelových situácií ○ asertívna komunikácia ○ tabuľka - názov, hlavička, riadok, stĺpec

<p>informačných zdrojoch vyhľadať informácie (údaje v tabuľkách)</p> <ul style="list-style-type: none"> • správne vyslovovať, uplatňovať primeranú silu hlasu a aplikovať poznatky o prozodických javoch vo svojom prejave, posúdiť a opraviť chyby v artikulácii iných osôb • poznať a dokázať pri komunikácii, ústnom prejave použiť mimiku a gestikuláciu • po krátkej príprave samostatne vytvoriť príhovor • prezentovať projekt, poskytnúť údaje o projekte a správu o riešení projektu 	<ul style="list-style-type: none"> ○ rétorika - správna výslovnosť problémových hlások : ä, ľ, r, í, í, de, te, ne, le, di, ti, ni, li, ○ výslovnosť spoluhláskových skupín ○ artikulácia, sila hlasu, gestá, mimika ○ príhovor - téma, cieľ, adresát, odosielateľ, prostriedky ○ projekt - téma, plán, spracovanie, výstup, zdroje
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovnať a odlíšiť statický opis, dynamický opis, jednoduchý opis, rozlíšiť opisný a rozprávací slohový postup • sformulovať text – stručný opis vzhľadu osoby • po krátkej príprave vytvoriť dynamický opis a prezentovať ho • pri nepriamej charakteristike opísať vlastnosti človeka a jeho charakter prostredníctvom jeho konania a správania- pod vedením a usmernením vyučujúceho 	<ul style="list-style-type: none"> ○ charakteristika opisného slohového postupu, prostriedky ○ porovnanie statického a dynamického opisu ○ opis osoby – vonkajší vzhľad ○ rozdiel medzi vonkajšou a vnútornou charakteristikou osoby, priama a nepriama charakteristika osoby
Literárna zložka	
Krátke literárne formy	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť termín anekdota, ovládať definíciu, rozlíšiť anekdotu, ovládať termín pointa 	<ul style="list-style-type: none"> ○ anekdota, anekdoty o známych osobnostiach
Poézia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odlíšiť poéziu a prózu 	<ul style="list-style-type: none"> ○ štýl tvorby slovenských spisovateľov,

<ul style="list-style-type: none"> • poznať termíny verš, rým, strofa, refrén, zdobenina, idea, epiteton, personifikácia, prirovnanie • rozlíšiť striedavý, združený a obkročný rým, sylabický verš • vysvetliť slovnú hru v básni, ideu básne • chápať princíp básnickej otázky • ovládať tvorbu slovenských básnikov, • definovať metaforu • poznať základné fakty o úsilí a výsledkoch hnutia štúrovcov • poznať princíp epickej básne • určiť žáner populárna pieseň, poznať predstaviteľov 	<p>analýza a interpretácia básní, poézia, striedavý rým</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ vonkajšia kompozícia básne, metrika, štylistika básne, obkročný rým, sylabický verš, básnická otázka ○ dielo a rukopis významných slovenských básnikov ○ populárna pieseň, autori
Próza	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládať charakteristiku žánru poviedka, s pomocou učiteľa rozlíšiť poviedku a novelu a román • ovládať vnútornú kompozíciu poviedky • rozlíšiť v texte pod vedením učiteľa dobrodružné a historické motívy • pod vedením učiteľa analyzovať text, poznať jeho kompozíciu • vysvetliť termín western, charakterizovať hrdinov • vysvetliť princípy žánru robinsonáda, reprodukovat' text • určiť text, vyjadriť svoje pocity z prečítaného textu, text reprodukovat', pomenovať tému, • pomenovať časti textu a kompozíciu • poznať princíp výstavby textu detektívky, charakterizovať hrdinov • ovládať termín fantastická literatúra, poznať témy a znaky, • obhájiť žánrové zaradenie i 	<ul style="list-style-type: none"> ○ poviedka ○ dobrodružná literatúra ○ western ○ robinsonáda ○ detektívna literatúra, detektív ○ fantastická literatúra ○ príbehy zo života detí ○ kompozícia, rozprávač, analýza a interpretácia

typológiu literatúry po prečítaní úryvku, vyjadriť pocity <ul style="list-style-type: none"> • z prečítaného textu, opísať postavy a zaujať stanovisko k tematizovaným problémom 	
Dramatické umenie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • osvojiť základné informácie o histórii filmu, filmové ocenenie Zlatý glóbus, Oscar • poznať začiatok národnej kinematografie • ovládať pojem scenár, rozlíšiť literárny a technický scenár 	<ul style="list-style-type: none"> ○ dráma, dramatické žánre ○ rozhlasová hra ○ film, filmové umenie ○ povesť, literárny scenár, technický scenár

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
Z teplého hniezda, Do školy, Anekdoty	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Populárna pieseň, Filmový scenár	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Western, Detektívka, slová cudzieho pôvodu	
Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Detský hrdina v literatúre, Poškoláci	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Mauglí, , Prekvapenie s vranou	

8.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne	
Jazyková zložka - 66 h.	
Aktivizácia vedomostí zo 7. ročníka	
1.	Zvuková stránka jazyka a pravopis
2.	Významová/ lexikálna rovina
3.	Tvarová (morfologická) rovina
4.	Syntaktická (skladobná) rovina
Záverečné opakovanie zhrnutie učiva	
Písanie písomných prác, diktátov, oprava	
Slohová zložka - 33 h.	

Sloh a komunikácia -**1 a 2 písomná slohová práca, analýza a oprava****- Slávnostný prejav****- Úvaha****Literárna zložka - 66 h.****Opakovanie učiva zo 7. ročníka****1. Poézia****2. Próza****Záverečné opakovanie****Využitie navýšených hodín:****Vyučovacie predmety nie je posilnené disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu slovenský jazyk a literatúra sú v súlade so štandardami ŠVP.****Učebné zdroje**

J. Krajčovičová, J. Kesselová - slovenský jazyk pre 8. ročník základných škôl
 Literárna výchova pre 8. ročník základných škôl – D. Petříková
 Lukačková, Renáta: Budem vedieť pravopis pre 7., 8. a 9. ročník ZŠ
 Lukačková, Renáta; Solčanská Beata: Chcem sa naučiť pravopis
 Klein, Mária: Testy 2010 slovenský jazyk a literatúra
 Péteryová, Oľga a kol.: Zbierka úloh zo slovenského jazyka
 Caltíková, Milada; Tarábek, Ján: Prehľad gramatiky a pravopisu slovenského jazyka
 s diktátmi a pravopisnými cvičeniami
 L. Navrátil - skloňovanie podstatných mien
 L. Navrátil - prídavné mená, zámená, číslovky
 Kol. - Krátky slovník slovenského jazyka
 Kol. - Synonymický slovník slovenského jazyka
 A. Weidlerová, E. Weidler - Sloh na dlani
 J. Rezník - Túry do literatúry

Jazyková zložka**Zvuková stránka jazyka a pravopis****Výkonový štandard****Obsahový štandard****Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:**

- poznať interpunkciu a následne intonáciu vsuvky, prístavku a oslovenia v texte
- samostatne, formou tichého čítania skontrolovať svoj text i text iného žiaka s cieľom identifikovať jednotlivé chyby a následne ich opraviť, pričom pri oprave textu aplikuje nadobudnuté znalosti z

- intonácia a interpunkcia – vsuvka, prístavok, oslovenie.
- pravopis a jeho zdôvodnenie

pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu	
Významová/ lexikálna rovina	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • využiť a orientovať sa vo frazeologickom slovníku • charakterizovať spôsoby obohacovania slovnej zásoby (tvorenie slov, preberanie slov) a tieto postupy identifikovať v texte • ovládať pravopis a výslovnosť slov cudzieho pôvodu • vysvetliť pojmy: tvorenie slov odvodzovaním, prípona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo, tvorenie slov skladaním a uviesť príklady • vyhľadať, rozlíšiť, vysvetliť funkciu a určiť význam v texte: nepriame pomenovania, metafory, metonymie, personifikácie, jednoslovné pomenovania, viacslovné pomenovania, frazeologizmy 	<ul style="list-style-type: none"> ○ frazeologický slovník ○ spôsoby obohacovania slovnej zásoby, tvorenie slov, preberanie slov ○ slová cudzieho pôvodu – pravopis, výslovnosť, predpony a prípony v slovách cudzieho pôvodu ○ nepriame pomenovania – metafora, metonymia, personifikácia ○ jednoslovné a viacslovné pomenovania, združené pomenovania ○ ustálené slovné spojenia/ frazeologizmy
Tvarová (morfológická) rovina	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aplikovať svoje vedomosti o skloňovaní podstatných mien • identifikovať v texte zvieracie podstatné mená mužského rodu, použiť ich v správnom tvare a vysvetliť ich pravopis • ovládať skloňovanie zvieracích podstatných mien mužského rodu v singulári aj pluráli • identifikovať v texte neživotné podstatné mená mužského rodu 	<ul style="list-style-type: none"> ○ aktivizácia vedomostí z tvaroslovia ○ zvieracie podstatné mená mužského rodu. ○ podstatné mená mužského rodu zakončené na - r, -l ○ cudzie nesklonné podstatné mená

<p>zakončené na -r, -l, použiť ich v správnom tvare a vysvetliť ich pravopis</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznať nesklonné pod. mená • nájsť v texte zámená a určiť ich druh, základný tvar a gramatické kategórie • ovládať pravopis a skloňovanie číslovek • určiť rozdiel medzi skupinovými a druhovými číslovkami • určiť gramatické kategórie slovies z textu, oboznámiť sa s kategóriou slovesného rodu • ovládať spôsoby tvorenia slovies v činnom i trpnom rode • vyhľadať v texte predložky, odlišiť ich od iných slovných druhov a určiť ich druh • definovať slovný druh častice a dokázať ich nájsť vo vetách 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zámená – ukazovacie, opytovacie, vzťahné, neurčité, vymedzovacie. ○ skloňovanie a gramatické kategórie zámen. ○ číslovky – skupinové, druhové. ○ slovesá – aktivácia vedomostí o vide slovies, rod slovies ○ predložky – prvotné, druhotné. ○ častice ako neohybný slovný druh
---	---

Syntaktická (skladobná) rovina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • určiť vo vete hlavné/základné a vedľajšie vetné členy a chápať • v jednoduchých holých a rozvitých vetách správne používať základné/hlavné a vedľajšie vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich významovú a gramatickú funkciu • ovládať pojem vedľajší vetný člen a vymenovať vedľajšie vetné členy • poznať vzťah medzi hlavným a vedľajším vetným členom v prepojení s využitím určovacieho skladu • identifikovať vo vete predmet, určiť, ku ktorému hlavnému vetnému členu sa viaže a ako býva vyjadrený • identifikovať vo vete prívlastok, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ aktivácia predchádzajúcich vedomostí zo syntaxe ○ vedľajšie vetné členy – predmet, prívlastok, príslovkové určenie ○ postupne rozvíjajúci prívlastok – informatívne ○ určovací vetný sklad

<p>určiť, ku ktorému hlavnému vetnému členu sa viaže a ako býva vyjadrený</p> <ul style="list-style-type: none"> • aplikovať poznatky o kategórii zhody aj medzi podmetom a prívlastkom • rozlíšiť zhodný a nezgodný prívlastok • identifikovať vo vete príslovkové určenie, určiť, ku ktorému hlavnému vetnému členu sa viaže • a ako býva vyjadrené • - poznať príslovkové určenie: miesta, <p>času, spôsobu a príčiny a dokázať tvoriť vety</p> <ul style="list-style-type: none"> • s jednotlivými druhmi príslovkového určenia • poznať rozdiel medzi jednoduchou vetou a súvetím • tvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou, dodržiavať správny slovosled a správne používať • interpunkčné znamienka • vysvetliť vzťah medzi vetami v súvetí • určiť druh súvetia – prirad'ovacie, podrad'ovacie 	<ul style="list-style-type: none"> ○ jednoduché súvetie – prirad'ovacie, podrad'ovacie ○ druhy jednoduchých súvetí – informatívne
Sloh	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktívne využívať prozodické vlastnosti reči v ústnom prejave • vhodne využívať vo svojom prejave nadobudnuté poznatky z lexikológie a morfológie • poznať pravidlá, ktoré vedú k úspešnej komunikácii • ovládať definíciu debaty • v rámci skupiny uskutočniť debatu o 	<ul style="list-style-type: none"> ○ debata ○ dôkaz – objektívne podloženie argumentov ○ rétorika a jej zákonitosti ○ odosielateľ a prijímateľ

<p>aktuálnom probléme</p> <ul style="list-style-type: none"> • objektívne podložiť pravdivosť vlastných argumentov • vo vlastnom prejave samostatne vhodne využiť informácie alebo jazykové výrazové prostriedky získané z rôznych informačných zdrojov • ako odosielateľ tvoriť vhodné ústne i písomné prejavy s prihliadnutím na adresáta 	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aplikovať nadobudnuté poznatky z lexicológie, morfológie, syntaxe a pravopisu v jednotlivých slohových útvaroch • vybrať a posúdiť texty z obsahového i formálneho hľadiska vzhľadom na komunikačnú situáciu • na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky slohových útvaroch/žánroch: výt'ah, prihláška, slávnostný príhovor, prejav, úvaha • utvoriť výt'ah z aktuálneho textu dennej tlače a textu z učebnice literatúry • definovať prihlášku a dokázať správne vyplniť formulár prihlášky v elektronickej i papierovej podobe • poznať znaky výkladového slohového postupu, jazykové prostriedky využívané v úvahe, • dokončiť úvahu, vytvoriť vlastnú úvahu na zvolenú tému • samostatne vytvoriť slávnostný príhovor a odprezentovať ho • vymenovať a definovať jednotlivé slohové postupy 	<ul style="list-style-type: none"> ○ aktivizácia vedomostí o jednotlivých slohových útvaroch ○ zhustený obsah textu – výt'ah ○ prihláška ○ slávnostný príhovor ○ úvaha ○ slohové postupy – informačný, opisný, rozprávací, výkladový ○ aktivizácia vedomostí o vnútornej kompozícii diela

<ul style="list-style-type: none"> • porovnať, odlíšiť a zaradiť texty jednotlivých slohových postupov • identifikovať všetky časti vnútornej kompozície umeleckého textu (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie) • aplikovať znalosti a charakterizovať rozdiely vo formálnej úprave nasledujúcich slohových • útvarov/žánrov: výťah, , prihláška, slávnostný príhovor, prejav • identifikovať odlišné, resp. spoločné kompozičné znaky nasledovných slohových • útvarov/žánrov: slávnostný príhovor, prejav, výklad • po krátkej príprave vytvoriť text pomocou ktoréhokoľvek slohového postupu a zosúladiť ho s témou písania a svoje rozhodnutie zdôvodniť 	
Literárna zložka	
Poézia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu lyrika • vyhľadať štylisticky príznačné slová a slovné spojenia v texte, pomenovať ich literárnoteoretickým pojmom a určiť ich funkciu • vyjadriť vlastný názor na literárny text • vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu aforizmus • vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu poézia • vytvoriť a vysvetliť definíciu jednotlivých druhov lyriky • zaradiť lyrický text k prírodnej alebo 	<ul style="list-style-type: none"> ○ vyvodenie a definícia pojmu lyrika ako základného literárneho druhu ○ základné znaky poézie v lyrických literárnych ukážkach ○ vonkajšia kompozícia lyrickej básne ○ vyvodenie a definícia pojmu aforizmus ○ delenie lyrickej poézie (informatívne).

<p>ľúbostnej lyrike</p> <ul style="list-style-type: none"> • v texte lyrickej básne určiť metonymiu, básnickú otázku a iné umelecké prostriedky • sformulovať hlavnú myšlienku lyrickej básne porovnať lyrickú báseň s textom ľudovej alebo populárnej piesne a určiť ich spoločné znaky • vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu modlitba ako výrazovú formu náboženskej viery • vysvetliť vonkajšiu kompozíciu modlitby • pôvod a porovnanie kresťanskej modlitby s iným lyrickým textom • napísať text formou modlitby, ktorý má charakter zamyslenia sa nad otázkami života • vytvoriť a vysvetliť definíciu sylabického verša • porovnať sylabický verš v autorskej poézii s veršom ľudovej piesne • predniesť báseň napísanú sylabickým veršom a frázovať ju v zhode s rytmickou • usporiadanosťou básnického textu • vyhľadať informácie o najvýznamnejších básnikoch Štúrovej školy • vysvetliť vzťah štúrovskej poézie k ľudovej tvorbe s využitím medzipredmetových vzťahov – dejepis • vysvetliť protiklad lyrickej a epickej básne 	<ul style="list-style-type: none"> ○ vyvodenie a definícia pojmu modlitba ako najdôležitejšej výrazovej formy náboženskej viery ○ charakteristické kompozičné znaky modlitby: oslovenie, text, záverečná slovo – amen ○ dialóg, monológ v modlitbe. ○ základné kresťanské modlitby ○ vyvodenie a definícia pojmu veršový systém sylabický ○ epická báseň
Próza	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ vyvodenie a definícia pojmu epika ako základného literárneho druhu

<ul style="list-style-type: none"> • vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu zaradiť prečítaný text k epickým žánrom epika vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu novela • odlíšiť novelu od poviedky • kriticky zhodnotiť hlavného hrdinu (literárnych postáv), jeho konanie a myslenie z vlastného pohľadu, podložiť svoje stanovisko argumentmi • pri práci s literárnym textom správne používať literárno-teoretické pojmy • ovládať znaky lyrizovanej prózy • poznať typológiu románov • ovládať termín dievčenský román, poznať jeho témy, dokázať podľa kľúčového úryvku určiť • typ literatúry • dokázať rozlíšiť v texte dobrodružné a historické motívy • ovládať znaky sci-fi literatúry • rozpoznať denník podľa charakteristických znakov • poznať typológiu humoru: slovný, charakterový a situačný • poznať rozdiel medzi satirou a iróniou ako fixáciu vedomostí z predchádzajúceho ročníka • vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu literatúra faktu • identifikovať v texte charakteristické znaky literatúry faktu • v literárnej ukážke rozlíšiť fakty a umelecké prostriedky • vysvetliť rozdiel medzi fikciou v literárnom diele a literatúrou faktu • vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu populárno-vedecká literatúra • identifikovať v texte charakteristické znaky populárno-vedeckej literatúry 	<ul style="list-style-type: none"> ○ tri základné typy epiky – veľká, stredná a krátka ○ vyvodenie a definícia pojmu novela ○ lyrizovaná próza. ○ typológia románu ○ dievčenský román, hlavná postava, témy, situačná komika, humor ○ dobrodružný román, historicko – dobrodružný román ○ sci-fi a fantasy, sci-fi poviedka, sci-fi román ○ denník ○ irónia, satira, typológia humoru ○ vyvodenie a definícia pojmu literatúra faktu ○ vyvodenie a definícia pojmu populárno-vedecká literatúra ○ vlastnosti populárno-vedeckej literatúry
---	--

Vedecko-populárna literatúra, Tri želania	
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
Všetko sa skladá z atómov, Citoslovca	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Konštantín a Metod, A de Saint Exupéry	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Fotografické videnie, Cudzie nesklonné PM	
Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Podstatné mená, Puškin – Slávik a ruža	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Premožiteľ neviditeľných dravcov, Denník, Združené pomenovania	

9.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne	
Jazyková zložka - 66 h.	
Aktivizácia vedomostí zo 8. ročníka	
1.	Zvuková stránka jazyka a pravopis
2.	Významová/ lexikálna rovina
3.	Tvarová (morfologická) rovina
4.	Syntaktická (skladobná) rovina
5.	Jazykoveda -
Záverečné opakovanie zhrnutie učiva	
Písanie písomných prác, diktátov, oprava	
Slohová zložka - 33 h.	
Sloh a komunikácia -	
1 a 2 písomná slohová práca, analýza a oprava	
Literárna zložka - 66 h.	
Opakovanie učiva zo 7. ročníka	
1.	Poézia
2.	Epika a epické žánre
3.	Dramatické umenie
Záverečné opakovanie	
Využitie navýšených hodín:	
Vyučovaci predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu slovenský jazyk a literatúra sú v súlade so štandardami ŠVP.	
Učebné zdroje	
J. Krajčovičová, J. Kesselová - slovenský jazyk pre 9. ročník základných škôl Literárna výchova pre 9. ročník základných škôl – D. Petriková L. Navrátil - skloňovanie podstatných mien L. Navrátil - prídavné mená, zámená, číslovky	

Kol. - Krátky slovník slovenského jazyka

Kol. - Synonymický slovník slovenského jazyka

Cesnaková, Eva; Kodlová, Alžbeta: Slovenský jazyk cvičenia a diktáty na prijímacie skúšky na stredné školy

Lukačková, Renáta; Solčanská Beata: Chcem sa naučiť pravopis

Klein, Mária: Testy 2010 slovenský jazyk a literatúra

Péteryová, Oľga a kol.: Zbierka úloh zo slovenského jazyka

Caltíková, Milada; Tarábek, Ján: Prehľad gramatiky a pravopisu slovenského jazyka s diktátmi a pravopisnými cvičeniami

Lukačková, Renáta: Budem vedieť pravopis pre 7., 8. a 9. ročník ZŠ

A. Weidlerová, E. Weidler - Sloh na dlani

J. Rezník - Túry do literatúry

Jazyková zložka	
Zvuková stránka jazyka a pravopis	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">• v ústnej komunikácii dodržiavať pravidlá spisovnej výslovnosti• prispôbiť sa lexikálnej stránke prejavu• v komunikácii zvládať zvukovú stránku prejavu v súlade s komunikačnou situáciou• ovládať zásady spodobovania a výnimky z pravidla o rytmickom krátení• ovládať predpony cudzieho pôvodu s -y, ovládať internacionalizmy a frekventované cudzie• slová, poznať ich význam, dokázať ich nahradiť slovenským ekvivalentom, ovládať pravidlá ortoepie• vymenovať interpunkčné znamienka a poznať zásady pravopisu najmä čiarky, pomlčky,• spojovníka, dvojbodky a úvodzoviek• poznať funkciu lomky a apostrofu	<ul style="list-style-type: none">○ zvukové vlastnosti reči - prozodické vlastnosti: prízvuk, dôraz, prestávka, melódia, tempo reči, sila hlasu○ zvuková stránka jazyka a pravopis○ hlásky: spodobovanie, ortoepia. pravidlo o rytmickom krátení○ pravopisné zásady : vybrané slová, pravopis ohybných slovných druhov○ 13 interpunkčných znamienok v slovenskom jazyku : bodka, výkričník, otáznik, lomka, dvojbodka, bodkočiarka, úvodzovky, spojovník, apostrof, zátvorky, tri bodky,

<ul style="list-style-type: none"> • poznať zásady pravopisu priamej reči 	<p>čiarka, pomlčka</p>
Významová/ lexikálna rovina	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktivizovať vedomosti z predchádzajúcich ročníkov • ovládať kritériá členenia slovnej zásoby, systém lexiky • dokázať definovať jednotlivé slová, ovládať príklady, analyzovať text z hľadiska lexikálnej roviny • v danej komunikačnej situácii využívať vhodné slová, slovné spojenia, jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou a s ohľadom na regionálnu oblasť a sociálne prostredie • správne vybrať jazykovednú príručku a overiť v nej význam lexikálnych jednotiek • poznať slovníky • vytvoriť synonymický rad, využívať rôzne synonymá pri tvorbe rôznych textov • odlíšiť viacvýznamové slová a homonymá • poznať rozdiel medzi archaizmom, historizmom a zastaraným slovom • osvojiť si slová podľa dobového výskytu, ktoré sa vzťahujú k významným udalostiam v histórii, • osvojiť si termín neologizmus • vyhľadať citovo zafarbené slová v texte • vysvetliť štylistickú funkciu citovo zafarbených slov v texte • v texte rozlíšiť cudzie slová, slovenské slová a zdomácnené slová, rozumieť významu frekventovaných cudzích slov • ovládať nesklonné podstatné mená 	<ul style="list-style-type: none"> ○ slovná zásoba – členenie slovnej zásoby podľa rôznych kritérií ○ členenie slovnej zásoby podľa vecného významu, dobového výskytu, podľa štýlovej príslušnosti ○ diferenciacia slovnej zásoby ○ plnovýznamové a neplnovýznamové slová ○ jednovýznamové a viacvýznamové slová <ul style="list-style-type: none"> ○ lexikografia – typy slovníkov ○ synonymá, antonymá, homonymá a viacvýznamové slová <ul style="list-style-type: none"> ○ slová podľa dobového výskytu : historizmy, archaizmy, zastarané slová a neologizmy ○ neutrálne a expresívne slová. kladný a záporný citový postoj <ul style="list-style-type: none"> ○ slová podľa pôvodu : cudzie slová, zdomácnené, internacionalizmy ○ spisovné a nespisovné slová – slang a dialekt

<ul style="list-style-type: none"> • vymedziť nespisovnú lexiku, poznať rozdiel medzi slangom a dialektom • ovládať charakteristiku vlastného nárečia • poznať všetky spôsoby obohacovania lexiky, pod vedením učiteľa identifikovať každý spôsob • tvorenia novej lexikálnej jednotky • aplikovať vedomosti pri komunikácii a analýze textu • ovládať rozdiel medzi metaforou a metonymiou • rozlíšiť priame a nepriame pomenovanie, vytvoriť prirovnanie, personifikáciu • vyhľadať, rozlíšiť a určiť význam v texte: nepriame pomenovania, metafory, metonymie, personifikácie, jednoslovné pomenovania, viacslovné pomenovania (združené pomenovania), frazeologizmy... 	<ul style="list-style-type: none"> ○ obohacovanie slovnej zásoby: odvodzovanie, skladanie slov, skracovanie slov : skratky, iníciaľové skratky, skratkové slová, značky ○ spájanie slov do viacslovných pomenovaní : združené pomenovanie, frazeologické jednotky ○ prenášanie významu : metafora, metonymia, personifikácia, prirovnanie
---	--

Tvarová (morfológická) rovina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlíšiť všetky slovné druhy vo vete / v texte, správne a spisovne ohýbať slovné druhy, pod vedením učiteľa aplikovať vedomosti o konverzii slovného druhu (slovnodruhový prechod) • v komunikačnej situácii používať ohybné slovné druhy: • podstatné mená a ich gramatické kategórie (rod, číslo, pád), akostné prídavné mená a ich stupňovanie, slovesá a ich gramatické • kategórie (osoba, číslo, čas), neplnovýznamové sloveso byť, základné a radové číslovky, osobné • základné a privlastňovacie zámená, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ podstatné mená - skloňovanie, vzory, gramatické kategórie. podstatné mená pomnožné, zvieracie, nesklonné. skloňovanie neživotných pm mužského rodu zakončených na r, l. pm zakončené na -ál. postavenie ako vetného člena

<p>správne používať tykanie a vykanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť a identifikovať zvrtné a nezvrtné slovesá a vysvetliť ich funkciu v texte • vysvetliť a identifikovať plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá a vysvetliť ich funkciu v texte • vysvetliť a identifikovať jednoduchý a zložený tvar slovies v texte • identifikovať oznamovací, rozkazovací, podmieňovací spôsob slovesa a chápať jeho funkciu • identifikovať príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny a vysvetliť ich funkciu • vysvetliť funkciu stupňovania prísloviek v texte • identifikovať spojky a predložky v texte • vysvetliť pojem vokalizácia predložiek • odlíšiť častice od iných SD, chápať ich význam vo vzťahu k výpovedi 	<ul style="list-style-type: none"> ○ prídavné mená - rozdelenie, pravopis, skloňovanie a stupňovanie. postavenie ako vetného člena ○ zámená a číslovky - pravopis, skloňovanie, postavenie ako vetného člena ○ slovesá - druh slovies: pomocné slovesá, slovesný tvar, gramatické kategórie ○ príslovky - rozdelenie, pravopis prísloviek. konverzia. vetnočlenská platnosť ○ predložky - druhotné predložky, vokalizácia predložiek ○ spojky - pravopis čiarky ○ častice a citoslovčia - častice – konverzia slovných druhov, citoslovčia a ich pravopis
---	--

Syntaktická (skladobná) rovina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • v jednoduchých holých a rozvitých vetách správne používať základné i rozvíjacie vetné členy, • určiť ich a zdôvodniť ich gramatickú funkciu • samostatne tvoriť jednočlenné a dvojčlenné vety s rôznou modalitou, pričom sa dodržiava správny slovosled a správne sa používajú interpunkčné znamienka • poznať prostriedky súdržnosti textu a aplikovať ich v texte • ovládať, čo je zápor a prakticky ho využívať v komunikácii 	<ul style="list-style-type: none"> ○ veta podľa zloženia, zámeru hovoriaceho, podľa členitosti ○ podmet, prísudok, prisudzovací sklad ○ predmet, prívlastok zhodný a nezhodný, príslovkové určenie, prístavok ○ súdržnosť textu ○ zápor v slovenčine

Jazykoveda	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pojmy: národný jazyk, spisovný jazyk, nárečia, náuka o významovej rovine jazyka • prispôbiť lexiku textu vzhľadom na cieľ komunikačnej situácie • pri tvorbe vlastných textov funkčne využiť bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka s ohľadom na žáner/slohový postup/štýl a cieľ komunikácie • porovnať špecifickosť nárečí • poznať okolnosti snahy J.I. Bajzu, Bernoláka i Štúra pri používaní a kodifikácii spisovného jazyka Slovákov 	<ul style="list-style-type: none"> ○ systém jazyka – jazykové roviny ○ jazykoveda ○ dialekty, dialektológia ○ kodifikácie
Sloh	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikovať text podľa jazykového štýlu, ovládať vymedzenie štýlov podľa jazykových prostriedkov i útvarov • pod vedením učiteľa vytvoriť text podľa zadaného jazykového štýlu • pod vedením učiteľa transformovať text • samostatne pohoťovo sformulovať základné myšlienky na tému a vysloviť ich výstižne, zrozumiteľne, plynulo a jasne • samostatne sformulovať súvislý text na danú tému • rozlíšiť jednotlivé slohové postupy • identifikovať výklad, pod vedením učiteľa porovnať vedecký a populárny 	<ul style="list-style-type: none"> ○ jazykový štýl – definícia, členenie <ul style="list-style-type: none"> objektívne : administratívny, náučný, subjektívne : umelecký, hovorový, subjektívno-objektívne : rečnícky, publicistický. ○ rečnícky štýl : charakteristika, útvary. aktivizácia vedomostí. ○ slohové postupy – opisný, informačný, rozprávací, výkladový ○ populárny a vedecký výklad, jazykové prostriedky výkladu. ○ štylistické a jazykové prostriedky úvahy ○ jazykové a štylistické prostriedky

- poznať znaky výkladového slohového postupu
- odlíšiť umelecký text od vecného
- rozlišovať žánre lyriky, epiky a drámy
- ovládať znaky opisného a rozprávacieho slohového postupu
- rozlíšiť text náučného štýlu, pod vedením učiteľa vyhľadať a spracovať informácie z tabuľky, grafu
- v texte náučného štýlu pod vedením učiteľa rozlíšiť výkladový, informačný a opisný slohový postup
- na zadanú alebo voľnú tému vytvoriť texty, ktoré budú spĺňať požiadavky konkrétneho
- slohového útvaru/žánru s dodržaním časovej a logickej postupnosti: výt'ah, odborný opis,
- prihláška, úradný list, úradný/štruktúrovaný životopis, slávnostný prihovor, prejav, úvaha, výklad
- napísať podľa vzoru štruktúrovaný životopis (europass) rodičov / svoj vlastný pod vedením učiteľa rozlíšiť jednotlivé žánre publicistického štýlu: správu, komentár, stĺpček, úvodník, recenziu
- porovnať charakter a zameranie slovenských denníkov
- čítať a pod vedením učiteľa analyzovať význam textov, spôsob výstavby textu a použité prostriedky
- poznať základné znaky hovorového štýlu : ústnosť s dôrazom na správnu aplikáciu
- prozodických vlastností, dialogickosť, súkromnosť a expresívnosť

- Žánre umeleckého štýlu
- opisný a rozprávací slohový postup
- jazykové a stylistické prostriedky náučného štýlu
- žánre náučného štýlu: tabuľky, vzorce, grafy - čítanie s porozumením
- typológia opisu : statický, dynamický, umelecký a odborný
- jazykové a stylistické prostriedky, žánre administratívneho štýlu potvrdenka, podací lístok, objednávka, žiadosť, odvolanie sa...
- typy životopisov. štruktúrovaný životopis, úradný, europass.
- jazykové a stylistické prostriedky publicistického štýlu: správa, oznámenie, úvodník, komentár, recenzia.
- jazykové prostriedky hovorového štýlu. Žánre : e-mail, sms, dialóg...

Literárna zložka

Poézia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odlíšiť poéziu a prózu • poznať termíny verš, rým, strofa, refrén, zdobenina, idea, epiteton, personifikácia, prirovnanie, trópy a figúry • rozlíšiť typy rýmov • plynulo čítať a recitovať básne • ovládať typológiu poézie • jednotlivé typy poézie odlíšiť na základe analýzy básne pod vedením učiteľa • pod vedením učiteľa urobiť analýzu a interpretáciu básne • poznať základné údaje o živote a diele Štúra • ovládať program štúrovcov, princípy tvorby a vysvetliť ich úsilie v oblasti kodifikácie jazyka • poznať špecifikum slov. romantizmu a jeho väzbu na ľudovú slovesnosť • pod vedením učiteľa rozlíšiť štýl tvorby jednotlivých štúrovcov – autorov poézie • poznať základné znaky rukopisu autora – motív hrdinu, slobody a boja proti Turkom a Tatárom • ovládať princíp alegórie v básni • poznať typ 10- veršovej strofy Sládkoviča, typ obranno-oslavnej poézie autora • vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu poézia • vytvoriť a vysvetliť definíciu jednotlivých druhov lyriky • pod vedením učiteľa zaradiť lyrický text k spoločenskej, prírodnej, reflexívnej alebo ľúbostnej lyrike • pod vedením učiteľa v texte lyrickej básne určiť metonymiu, básnickú otázku a iné umelecké prostriedky 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ľúbostná poézia, romantizmus, modlitba, prírodná poézia, román, denník, vedecko-populárna literatúra a literatúra faktu – aktivizácia vedomostí ○ poézia – typológia, trópy, figúr – aktivizácia vedomostí ○ romantizmus : časové rozpätie, znaky, žánrová typológia, autorský rukopis Štúra, Kráľa, Chalupku, Sládkoviča a Botta ○ spoločenská, vlastenecká lyrika, typ hrdinskej a historickej poézie S. Chalupku. ○ Štúr a jeho činnosť politická a jazyková, alegória, reflexívna poézia, život a tvorba autora ○ romantizmus vo svete ○ klasicizmus : časové rozpätie, znaky ○ Bernolákova kodifikácia, tvorba Jána Hollého ○ život, dielo a štýl tvorby Botta

<ul style="list-style-type: none"> • sformulovať hlavnú myšlienku lyrickej básne • na základe usmernenia učiteľa verbálne vyjadriť vlastný zážitok a podporiť ho argumentmi • reprodukovať znaky smeru realizmus • v básni rozlíšiť obkročný rým • osvojiť si typ sonetu Hviezdoslava : idea v prvom verši, schéma 4, 4, 6 • reprodukovať informácie o smere symbolizmus a slovenskej literárnej moderne • pod vedením učiteľa pri interpretácii identifikovať typ lyrického hrdinu Kraska , symboly • a využité lyrické žánre • reprodukovať informácie o žánroch epigram a epitaf, dokázať tieto útvary odlíšiť od iných • žánrov • poznať základné informácie o katolíckej moderne • pozná život a základné údaje o štýle tvorby Rudolfa Dilonga 	<ul style="list-style-type: none"> ○ realizmus, obkročný rým, presah, typ poézie Hviezdoslava ○ symbolizmus, lyrický hrdina, básnická otázka ○ aforizmus ako žáner ○ katolícka moderna, epigram ○ epitaf, epitaf v našej i svetovej literatúre
Próza - Epika a epické žánre	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • subjektívne zhodnotiť prečítaný text a pri prezentácii svojho názoru dodržiavať pravidlá spoločenskej komunikácie • podľa témy určiť druh románu • pri stylistickej a lexikálnej analýze známeho diela vyhľadať jednotlivé jazykové a tematické prvky a vysvetliť ich funkciu v rámci estetickej pôsobnosti diela • samostatne sformulovať subjektívne hodnotenie prečítaného textu a primerane ho obhajovať • vysvetliť pojem rozprávač a v texte identifikovať jednotlivé formy 	<ul style="list-style-type: none"> ○ znaky, žánrová typológia ○ epos ○ historický román. ○ Homér, grécka mytológia, Trójska vojna ○ Ľudovít Štúr ○ vedecko-populárna literatúra, literatúra faktu, tradičné remeslá, drotárstvo ○ sci-fi literatúra, autorský rukopis Asimova, zákony robotiky ○ sci-fi poviedka ○ dobrodružný román

<p>rozprávača</p> <ul style="list-style-type: none"> • transformovať formy rozprávača – z ja-formy do on-formy a naopak • aplikovať znalosti o vnútornej kompozícii diela na akýkoľvek prečítaný text • analyzovať umelecký text zo štylistického a lexikálneho hľadiska a určiť funkciu jednotlivých jazykových prostriedkov • nájsť jazykové prostriedky, ktorými autor dosahuje dramatické napätie v texte a svoje tvrdenie zdôvodniť • aplikovať svoje znalosti o literárnej postave (hlavná, vedľajšia) v prečítanom texte a charakterizovať ju z čitateľského hľadiska • sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného textu • reprodukovat' znaky detektívnej literatúry, poznať mená autorov detektívok ich tematické zameranie • reprodukovat' znaky tvorby V. Huga i obsah románu • odlíšiť metaforu a metonymiu, pod vedením učiteľa tieto trópy vyhľadať v texte a vysvetliť • samostatne štylizovať text využitím opisného / rozprávacieho slohového postupu • poznať typ dievčenského románu • zdôvodniť zaradenie textu k typu románu, poznať odlišnosť od poviedky, novely • identifikovať pásmo postáv a typ rozprávača • porovnať jednotlivé dievčenské romány 	<ul style="list-style-type: none"> ○ detektívna literatúra: Doyle, Christie, Nienacki, Brezina, Francis, Robert Arthur... ○ psychologický román ○ generačný román, román – kronika ○ metonymia ○ dievčenský román ○ román vo forme denníka
Dramatické umenie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- výrazne čítať text divadelnej hry a zúčastniť sa ako postava na dramatizovanom čítaní textu
- v texte divadelnej hry určiť fázy vnútornej kompozície diela a svoje tvrdenie podložiť
- príkladmi na základe analýzy textu divadelnej hry
- sformulovať hlavnú myšlienku dramatického textu
- identifikovať v texte hry umelecké jazykové prostriedky a vysvetliť ich význam
- aplikovať svoje znalosti o literárnej postave (hlavná, vedľajšia) v prečítanom texte a charakterizovať ju z čitateľského hľadiska

- tragédia, kompozícia, život a dielo W. Shakespeara, renesancia
- komédia, realizmus, portrét Tajovského
- muzikál ako žáner, svetový muzikál, muzikálová tvorba v Čechách a na Slovensku

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
Ivan Krasko – Otcova roľa, Úradný životopis	
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
Samo Chalupka - Kráľohol'ská	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Ežo Vlkolinský, Štylizácia textu	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Jana Eyrová, , Súdržnosť textu	
Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Ženský zákon, Hovorový štýl	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Janko Kráľ – Duma bratislavská	

V rámci predmetu slovenský jazyk a literatúra sú hodnotené tri zložky predmetu: jazyk, sloh a literatúra.

Hodnotenie predmetu Slovenský jazyk a literatúra

Žiaci 5. – 9. ročníka budú hodnotení podľa Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu č.22/2011 z 1. mája 2011.

Predmet kontroly	<p>dosiahnuté vedomosti, zručnosti a osvojené základné poznatky stanovené výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu v rámci jednotlivých zložiek predmetu: jazyková, slohová a literárna zložka, vzťah a prístup k predmetu, schopnosť samostatne riešiť daný problém, úpravu a vedenie zošita, obsahová kvalita a jazyková správnosť ústnej odpovede, rozsah slovnej zásoby, gramatická správnosť, štylistická pôsobivosť a stupeň rečovej pohotovosti. V písomnom prejave má žiak preukázať komplexnosť ovládania spisovného jazyka, mieru tvorivosti a celkovú vzdelanosť a kultúrnosť, aktivitu na vyučovaní.</p> <p>Predmetom hodnotenie je aj spracovanie projektov, referátov.</p>
Metódy a formy kontroly	<p>kontrola verbálnych, písomných a grafických prejavov žiaka. Žiaci sú priebežne počas roka hodnotení známkami a dopĺňa sa slovo-grafické hodnotenie.</p>
Nástroje	<p>presne stanovené zamerania a počty povinne klasifikovaných kontrolných diktátov, písomné práce (školské úlohy), kontrolné práce, päťminútovky, testy, ústna odpoveď, pracovné listy zamerané na čítanie s porozumením, vlastná tvorba, prezentácia projektov.</p> <p>Zručnosti pri praktických aktivitách budú hodnotené slovnou stručným komentárom k výkonu žiaka. Samostatná práca žiakov a schopnosti práce s textom budú hodnotené priebežne verbálnou formou. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, grafických prejavov a komunikatívnych zručností bude kontrolovaná a hodnotená prostredníctvom prezentácie projektov podľa kritérií. Slovná zásoba, úprava (písomná, grafická), kreativita, vynaložené úsilie, zreteľnosť, lingvistická správnosť. Kontrolné práce po tematických celkoch minimálne 4 v rozsahu 30 minút.</p> <p>Literárna zložka : písomné práce, umelecký prednes, úprava zošita</p>
Intervaly	<p>Kontrolné práce – priebežne, po prebratí tematických celkov, bleskovky – priebežne podľa potreby, testy 2 – vstupný a výstupný.</p>
Kritériá, ukazovatele hodnotenia	<p>úroveň verbálnych prejavov žiaka: ústne odpovede – ciele skúšanie žiaka pri tabuli, krátke odpovede počas vysvetľovania, precvičovania a overovania učiva. Pri verbálnej kontrole zisťovať a hodnotiť v ústnej odpovedi žiakov osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou učebných osnov. Po ústnej odpovedi oznámi učiteľ žiakovi známku ihneď. Pri úlohách a cvičeniach sa využíva slovné hodnotenie formou stručného komentára ku konkrétnemu výkonu žiaka. Žiak bude takto hodnotený minimálne raz za hodnotiace obdobie. Učiteľ klasifikuje v priebehu školského roka minimálne prednes 2 textov poézie alebo prózy, ktoré určí vyučujúci.</p> <p>úroveň písomných prejavov žiaka – hodnotené známku podľa stupnice.</p>
<p>Pri záverečnom hodnotení žiaka v klasifikačnom období majú známky rozdielnu váhu a využíva sa vážený priemer známok.</p>	

kontrolný diktát a kontrolné slohové práce, výstupný test **5b**.
 kontrolné práce po tematických celkoch **4b**.
 recitácia umeleckého textu, ústna odpoveď **3b**.
 aktivita **2b**
 domáca úloha **1b**.

Hodnotiaca škála:

Percentá	Známka
100% - 90%	1 (výborný)
89% - 75%	2 (chválitebný)
74% - 50%	3 (dobrý)
49% - 25%	4 (dostatočný)
24% - 0%	5 (nedostatočný)

Počet, zameranie kontrolných diktátov a písomných slohových prác

DIKTÁTY				PÍ SOMNÉ PRÁ CE	
Ročník	Počet	Zameranie	Rozsah	Počet	Zameranie
5. roč.	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ opakovanie zo 4.roč. ✓ podstatné mená ✓ prídavné mená ✓ slovesá 	50 – 60 Plnovýz. slov	1	<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozprávanie s prvkami opisu
6. roč.	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ opakovanie učiva z 5. roč. ✓ prídavné mená ✓ slovesné spôsoby ✓ opakovanie učiva zo 6. roč. 	61 – 70 Plnovýz. slov	2	<ul style="list-style-type: none"> ✓ statický opis ✓ rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba)
7. roč.	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ opakovanie učiva zo 6. roč. ✓ cudzie slová ✓ číslovky ✓ záverečné opakovanie učiva zo 7. roč. 	71 – 80 Plnovýz. slov	2	<ul style="list-style-type: none"> ✓ umelecký opis ✓ charakteristika osoby
8. roč.	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ opakovanie učiva zo 7. roč. ✓ podstatné mená mužského rodu: zvieracie ✓ neživotné zakončené na-r, -l ✓ opakovanie 	81 – 90 Plnovýz. slov	2	<ul style="list-style-type: none"> ✓ slávnostný prejav ✓ životopis

		učiva z 8. roč.			
9. roč.	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ opakovanie učiva z 8. roč. ✓ interpunkcia ✓ jednoduché súvetie ✓ záverečné opakovanie z 5. 9. roč. 	91 – 100 Plnovýz. slov	2	<ul style="list-style-type: none"> ✓ výklad ✓ úvaha

Pri slohových prácach hodnotíme:

1. Vonkajšia forma (max. 4 body)

Celková úprava	
Čitateľnosť	Zreteľné rozlíšenie veľkých a malých písmen, dôsledné dodržanie diakritických znamienok. Každé písmeno musí byť jasne identifikovateľné tak, aby nemohlo prísť k jeho zámene za iné písmeno
Zreteľné grafické členenie odsekov	Na začiatku každého odseku treba začať písať asi 1,5 – 2 cm od začiatku daného riadka.
Prepísanie práce z konceptu do čistopisu	Práca musí byť za daný časový limit kompletne prepísaná z konceptu do čistopisu; v inom prípade sa nemôže prideliť maximálny počet bodov za vonkajšiu formu. Pre potreby hodnotenia vnútornej formy a celkového dojmu sa však pokračuje v hodnotení práce v koncepte na tom mieste, kde sa končí neúplný čistopis.
Čistota textu	Bez škrtania. V čistopise žiaci nemajú škrtat', v nevyhnutnom prípade majú dať chybné napísané slovo do okrúhlych zátvoriek a prečiarknuť ho vodorovnou čiarou.
Dodržiavanie okrajov	Dodržiavanie okrajov: vnútorných aj vonkajších; v prípade potreby slová na konci riadkov rozdeľovať.
Dodržanie predpísaného rozsahu	Ak žiaci napíšu menej alebo viac ako je predpísaný rozsah, t.j. zákonite nezískajú maximálny počet bodov za vonkajšiu formu.

2. Vnútna forma (max. 20 bodov)

Obsah (max. 4 body)	
Dodržanie témy	Práca musí reagovať na všetky kľúčové slová v zadaní, v
Myšlienkové vyústenie	Zakončenie práce, záver. Rozprávanie – príbeh s pointou. Úvaha – primeranosť vyjadrovania sa veku žiakov. Výklad – vysvetlenie problému.

Kompozícia (max. 4 body)	
Uplatnenie zodpovedajúceho postupu	Dodržanie žánrovej formy.
Vnútoraná stavba, členenie textu	Členenie do myšlienkových celkov - odsekov, vyváženosť jednotlivých častí. Rozprávanie - zápletká, zauzľovanie deja, nečakaný obrat v deji, rozuzlenie, jednoduché rozprávanie - úvod, jadro, sled, pásmo rozprávača, pásmo postáv.

Jazyk (max. 4 body)	
Správne využitie slovných druhov	Slovné druhy typické pre daný slohový postup a útvar/žáner.
Morfologická správnosť jazykových prostriedkov	Správne väzby sloviac, správne pádové koncovky a pod.
Syntaktická správnosť jazykových prostriedkov	Správne postavenia prívlastkov, slovosled a pod.
Rôznorodosť, variabilnosť	Rôznorodé syntaktické prostriedky i slovné druhy. Neopakovanie slov. Šírka slovnej zásoby. Rozprávanie – použitie častíc, citosloviac. Úvaha – umelecké prostriedky. Výklad – vedeckosť jazyka, pravdivosť uvedených faktov. Opis – primeranosť jazyka – prirovnania, neutrálnosť.

Pravopis (max. 4 body)	
4 body	0 – 4 chyby
3 body	5 – 8 chýb
2 body	9 – 12 chýb
1 bod	13 – 16 chýb
0 bodov	17 a viac chýb

Štýl (max. 4 body)	
Správna štylizácia viet	Zrozumiteľnosť textu ako celku.
Tvorivosť	Tvorivá lexika.
Pútavosť	Podanie zaujímavou, nezvyčajnou formou, ktorá vyvoláva v čitateľovi zvedavosť.

Celkový dojem (max. 4 body)	
Celkové vyznenie práce po jej prvom prečítaní.	
Práca by nemala obsahovať	Nelogické názory, protispoločenské postoje, protihumánne a neetické názory, názory propagujúce poškodzovanie ľudského zdravia, iné.

Hodnotiaca stupnica			
DIKÁTY		PÍ SOMNÉ PRÁCE	
Známka	Chyby v diktáte	Známka	Body
1	0 – 1 chyba	1	28 – 26 bodov
2	2 – 3 chyby	2	25 – 21 bodov
3	4 – 7 chýb	3	20 – 14 bodov
4	8 – 10 chýb	4	13 – 9 bodov
5	11 a viac chýb	5	8 – 0 bodov

Poznámka:

- Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za 1 chybu. Napr.: Ríchly chlapec mal ríchly krok. = 1 chyba
- Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

Didaktické testy, bleskovky, frontálne skúšanie, kontrolné diktáty a tému školskej písomnej práce pripravuje vyučujúci.

Projektová práca:	
prezentácia	prezentácia projektu, obhajoba spôsobu a formy práce, obhajoba záverov a spôsobov riešení problémov,
hodnotenie	splnenie cieľa
	estetický vzhlád
	zaujímavosť
	náročnosť práce
	praktickosť a funkčnosť
	prezentácia projektu
Vyhodnotenie projektu v súhrne 18 bodov	
Jednotlivé zložky hodnotenia bodujeme v škále 1-3 body. Sumár bodov tvorí známku na základe bodovej stupnice. Pri skupinovej práci berieme skupinu ako jednotlivca.	

Stupeň hodnotenia: opis kritérií
1 - Výborný
žiak sa vyjadruje spisovne správne, kultivovane, gramaticky správne v súlade s jazykovou normou a s cieľom jazyk. prejavu, v prejave využíva logicko-myšlienkové operácie (analýza, dedukcia, porovnanie, analógia...), dokáže vecne a presvedčivo argumentovať, obhájiť svoj

názor a kriticky hodnotiť, používa a ovláda odbornú jazykovú terminológiu, číta plynule s porozumením, vie sa orientovať v textoch, umelecký text analyzuje, hodnotí, porovnáva a interpretuje, pri analýze a hodnotení umeleckého diela dokáže využívať nadobudnuté poznatky z jednotlivých jazykových rovín, štylistiky a teórie a dejín literatúry.

2 - Chváľitebný

žiak sa vyjadruje spisovne správne, kultivovane, takmer vždy gramaticky správne v súlade s jazykovou normou, využíva logicko-myšlienkové operácie, vecne a s pomocou učiteľa argumentuje, obhajuje svoj názor, ovláda a používa odbornú terminológiu, číta plynule s porozumením, umelecký text primerane analyzuje, hodnotí a porovnáva, takmer vždy dokáže využívať nadobudnuté poznatky z jednotlivých jazykových rovín, štylistiky a teórie a dejín literatúry .

3 - Dobrý

žiak sa vyjadruje vhodne a kultivovane, čiastočne gramaticky správne v súlade s jazykovou normou a s cieľom jazykového prejavu, v prejave je schopný čiastočne využívať logicko-myšlienkové operácie ako analýza, dedukcia, porovnanie, analógia..., čiastočne používa odbornú jazykovú terminológiu, pri samostatnej tvorbe textov dochádza k čiastočnému porušeniu logickej nadväznosti, v textoch sa objavujú štylistické a gramatické chyby, číta nesúvislo odborné a vecné texty, s pomocou učiteľa sa v nich orientuje, porovnáva a interpretuje texty, pričom čiastočne dokáže využívať nadobudnuté poznatky z teórie a dejín literatúry.

4 - Dostatočný

žiak sa vyjadruje čiastočne gramaticky správne v súlade s jazykovou normou a s cieľom jazykového prejavu, má obmedzenú slovnú zásobu a často používa nesprávne jazykové prostriedky, odbornú jazykovú terminológiu používa iba čiastočne, s pomocou učiteľa tvorí jednoduché druhy textov, pričom dochádza k čiastočnému porušeniu logickej nadväznosti, v textoch sa objavuje väčšie množstvo štylistických a gramatických chýb, číta pomaly, nesúvislo a s prestávkami, v umeleckých a odborných textoch sa orientuje s pomocou učiteľa, dokáže jednoducho interpretovať text a to s pomocou učiteľa a odpovedá na otázky súvisiace s prečítaných textom .

5 - Nedostatočný

vo vyjadrovaní robí gramatické chyby, má obmedzenú slovnú zásobu, odbornú terminológiu využíva veľmi zriedkavo, jednoduché druhy textov dokáže tvoriť iba s pomocou učiteľa, v ústnej alebo písomnej forme sa vyskytujú štylistické a gramatické chyby, žiak číta pomaly, nesúvislo, s prestávkami a v textoch sa orientuje len s pomocou učiteľa, dokáže jednoducho iba s pomocou učiteľa interpretovať text a veľmi jednoducho odpovedať na otázky súvisiace s prečítaným textom.

